

ПЛОВДИВСКИ УНИВЕРСИТЕТ

ИЗДАНИЕ ЗА ОБРАЗОВАНИЕ, НАУКА И КУЛТУРА

БРОЙ 10 (375), година XXV

18 декември 2007 година

СВЕТЛАТА ПРИКАЗКА КОЛЕДА

ОБРАЗИ ОТ СВЕТА ГОРА

НА СТР. 16

8 ДЕКЕМВРИ - НЕЩО ПОВЕЧЕ ОТ ТРАДИЦИЯ

НА СТР. 12

СТР. 20

БИСЕРИ ОТ ИЗПИТА ПО ИСТОРИЯ

На всички студенти, преподаватели и служители от Пловдивския университет пожелаваме Весела Коледа и щастлива Нова година!

Редакцията

В Броя гетете още:

- НОВИЯТ ПОЧЕТЕН ДОКТОР
- ДВЕТЕ СТРАНИ НА МЕДАЛА - ОТЛИЧНИЦИ И „ДРУГИ“
- СПОРНА СПОРТНА ГОДИНА
- ФОРУМ „СЛАВЯНСКО КИНО“

БЪЛГАРСКИ УЧЕН ОТ ДУБНА Е НОВИЯТ ПОЧЕТЕН ДОКТОР НА УНИВЕРСИТЕТА

По предложение на Физическия факултет проф. дфмн Цветан Вълв беше удостоен с титлата *Доктор хонорис кауза на Пловдивския университет*. Решението на Академичния съвет е мотивирано с високите постижения на проф. Вълв в областта на ядрената физика и спектроскопията, както и за приноса му за развитието на физиката в Пловдивския университет.

На тържествената церемония по връчването на почетния диплом, която се състоя на 10 ноември в 6. аудитория, присъстваха преподаватели, студенти и гости. Научната дейност на проф. Вълв представи деканът на Физическия факултет доц. д-р Александър Маринов. Почетният диплом, огласен на старобългарски от доц. д-р Христина Тончева, беше връчен от ректора проф. дфн Иван Куцаров.

Проф. Вълв изнесе академично слово, в което се спря на сътрудничеството в областта на ядрените изследвания през втората половина на XX век и продължаващо до днес. През 1949 г. известният френски учен Луи де Бройл дава идеята за създаване на европейска изследователска лаборатория, която да обединява усилията на учени от различни държави. Създадени са два такива центъра – в Западна Европа това е ЦЕРН, а в Източна Европа – Обединеният институт за ядрени изследвания (ОИЯИ) в Дубна, Русия. Основатели на ОИЯИ (1956 г.) са страните от тогавашния социалистически блок, сред които е и България. Проф. Вълв отбеляза, че дори и в годините на най-силно политическо противопоставяне между учените от двата изследователски центъра никога не е възниквало напрежение. Проф. Вълв направи ретроспекция на българското присъствие в Дубна, което е

много продуктивно за редица преподаватели и студенти не само от Физическия факултет, но и от останалите факултети на Пловдивския университет.

По-нататък в академичното си слово проф. Вълв се спря на някои от задачите, стоящи пред физическата наука, и на изследванията, в които той самият участва. Според него, парадигмата на съвременната физика е историята на Вселената, която е на 11 милиарда години. Физиката се опитва да възстанови тази история, като изследователите отиват все по-навътре както в макрокосмоса, така и в

Проф. дфмн Цветан Вълв

е роден на 13 юли 1941 г. в село Лехчево, област Монтана. През 1966 г. завършва физика в Санкт-Петербургския (Ленинградския) държавен университет. От 1968 г. работи в Лабораторията по ядрени проблеми в ОИЯИ. През 1973 г. защитава дисертация за кандидат на физико-математическите науки, а през 1980 - за доктор на физико-математическите науки. През 1987 г. Висшата атестационна комисия на Русия (СССР) му присъжда научното звание професор.

Под ръководството и с активното участие на Цветан Вълв са направени голям брой

нуклиди”, публикуван през 1980 г.

Под ръководството на Цветан Вълв са осъществени прецизни измервания на масите на неутрона, електрона и позитрона. Понастоящем се разработват методи за изучаване на свойствата на неутриното чрез процесите на радиоактивния разпад. В частност, осъществени са експерименти за измерване спиралността на неутриното, изучена е ролята на естествената ширина и формата на електронните линии в експеримента за определяне на масата на неутриното чрез процесите на електронен захват в Тербий-158 и Лютеций-174. Извършват се експерименти за търсене на двоен безнеутринен бета разпад с използване на оригинален телескоп от полупроводникови детектори от свръхчист германий и на установката NEMO в подземната лаборатория в Модан – Франция.

През 1984 г. Цветан Вълв е избран за ръководител на Научно-експерименталния отдел по ядрена спектроскопия и радиохимия в Лабораторията по ядрени проблеми на Обединения институт за ядрени изследвания в Дубна, Русия, а от 1988 е директор на тази лаборатория. От 1992 г. до 2005 е вице-директор на Обединения институт за ядрени изследвания.

С решаващото съдействие на проф. Вълв практически безвъзмездно на ПУ беше предоставен електронен ускорител тип “Микротрон”, който струва стотици хиляди лева, детектор на ядрени лъчения от свръхчист германий за двадесетина хиляди лева, редица електронни елементи за ядрено-спектроскопична апаратура и т.н. Отново благодарение на неговото съдействие получаваме целево приоритетно финансиране на научно-изследователски теми за съвместно сътрудничество с ОИЯИ, което за последните години се измерва със сумата от десетина хиляди долара.

Ректорът проф. Иван Куцаров връчва почетния диплом на проф. Цветан Вълв

микрокосмоса. За да се реализират техните идеи обаче са необходими огромни средства и кадрови ресурс, затова все повече се върви към международни научни обединения, в които участват учени от цял свят.

Новоизбраният почетен доктор на Пловдивския университет е носител на множество отличия, а през миналата година той беше награден от президента Владимир Путин с орден “Дружба” за големия му принос в развитието на научно-техническото сътрудничество между Русия и България.

изследвания в областта на прецизионната спектроскопия на ядрените лъчения. Редица научни работи са посветени на натрупването и обработката на експериментални данни за спектрите на радиоактивните лъчения.

Развитите методи са прилагани за изследване на фундаменталните свойства на атомните ядра и на механизмите на процесите на радиоактивния разпад. Десетки работи са посветени на спектроскопията на голям брой радиоактивни изотопи. Резултатите от изследванията на повече от 200 ядра са събрани в атласа “Радиационни спектри на радиоактивните

ТЪРЖЕСТВЕНАТА ПРОМОЦИЯ ВЪВ ФИЛОСОФСКО-ИСТОРИЧЕСКИЯ ФАКУЛТЕТ

Красимира СТОЕВА

На първи декември се състоя тържественото връчване на дипломите на студентите от Философско-историческия факултет - випуск 2007 година. Дипломираха се общо 97 души - 65 бакалаври и 32 магистри. Събитието се проведе в 10 аудитория на Ректората, която едва събра абсолвентите и техните близки.

По традиция в началото прозвуча студентският химн и изправи залата на крака. След това произнесе реч деканът на факултета - доц. д-р Мария Шнитер. Тя добегна на уникалния академичен дух, който е една от най-важните характеристики на университета. В подкрепа на думите си цитира текст на Шлайермахер, който е написан преди 200 години, но звучи изключително актуално и днес. В откъса се дискутира въпросът за измеренията на студентската свобода - неповторима по своята същност, тъй като не може да се сравнява нито с времето преди влизането в университета, нито с това след напускането му. Също така се определя и основната цел на обучението:

“Не ученето само по себе си и за себе си е смисълът на университета, а познанието. И там не трябва да се напълни паметта, и не трябва само да се обогати разсъдъкът, а трябва да бъде събуден у младежите съвсем нов живот и там, където може, един по-висок научен дух. Това обаче не става принудително, а опитът трябва да бъде заложен при температу-

Абсолвенти от ФИФ

рата на една пълна свобода на духа сам по себе си и за себе си.”

Доц. Шнитер завърши речта си с идеята, че един човек, преминал през университета, цял живот ще носи в себе си студентския дух и тази свобода, защото завършващите завинаги остават част от академичната общност - няма бивш студент, а животът е едно безкрайно обучение.

Следващият етап от тържественото събитие беше раздаването на дипломите на отличниците от бакалавърските

програми: четирима етнологисти, трима социолози, трима историци и един философ. На абсолвентите с най-висок успех бяха връчени също така и специални грамоти, ръчно изработени по поръчка от майстор каллиграф.

стваше поради ангажимент в чужбина, и връчи дипломите на отличниците философи.

Церемонията завърши с раздаването на дипломите на абсолвентите от магистърските програми. Отличникът Петко Георгиев каза, че по време на следването е научил нещо много ценно за себе си - влязъл е в университета като гражданин на България, а е излязъл като гражданин на света. Според него това се отнася за всички студенти, защото с образованието си те са надхвърлили етничните и социални граници и са придобили свободен европейски дух. Той завърши с думи от студентския химн, които не се нуждаят от превод: “Vivat academia, vivant professores”. Д-р Румяна Комсалова връчи дипломите на останалите абсолвенти от магистратурите във Философско-историческия факултет: Културен туризъм и културно проектиране, Българската история в балкански и европейски контекст, Дипломация и международни отношения и Сигурност в публичния и частния сектор. За повече настроение тя обявяваше темите на дипломните работи на някои от магистрите и в какви области възнамеряват да се реализират в бъдеще.

След края на тържествената част дипломирането завърши с традиционните колективни снимки на стълбите пред Ректората.

От името на отличниците Силвия Малакова благодари на всички преподаватели за забавните и плодотворни години, прекарани заедно. Последва тържественото раздаване на дипломите на останалите бакалаври. Заместник-деканът доц. д-р Иван Джамбов връчи дипломите на бакалаврите по история, д-р Нина Николова - на тези по социология, а доц. д-р Красимира Кръстановна - на етнологите. Доц. Мария Шнитер предаде най-добри пожелания за бъдещи успехи от името на доц. Иван Христов, който отсъ-

Студенти от специализация Журналистика участваха в подготовката на вестника

Елеонора ДАСКАЛОВА

Началото винаги е най-трудно. Затова здравейте, хора!

Вие сте студенти. Ние също. Може да не се познаваме, но има нещо, което ни свързва - изборът да учим в Пловдивския университет. Затова решихме да направим тези страници. Те са за хората, които са избрали да бъдат студенти. Те са без скрити мисли, с истини и не толкова истини, измислени и написани

от нас. Всеки, който желае, може да сподели своите колебания и тревоги, да намери съмишленици, да помогне на себе си, на своите приятели и колеги.

Ние сме шепа ентузиастични от курса по Журналистика, на които се предостави възможността да се изявим на тези страници и да ви провокираме. В продължение на две години се учихме на похвати и модели за писане и отразяване на интересни, скандални и актуални новини и ко-

ментари. Придобихме знания на университетската скамейка, практикувахме в радиото и телевизията, изяхвихме се като репортери, радио и телевизионни водещи. Сега ни се предоставя възможност да публикуваме по нещо свое и на страниците на университетския вестник, което е още едно предизвикателство за всеки от нас. Защото всъщност, ние, всички студенти, сме тези, които ще пишат статиите занапред. Дали пряко, чрез нашите

мнения и откровения, или косвено, чрез новините, които създаваме. Вестникът е точно затова, за да показва идеи, новости, снимки, рисунки, стихове, статии, смешни и трагични случки.

ПРИЗИВ

*Обичаш ли да разговаряш?
Обичаш ли да пътешестваш?
Обичаш ли да се забавляваш?
Обичаш ли да четеш?
Обичаш ли да пишеш?
Сподели идеите си с нас!*

НАВЪРШИХА СЕ 180 ГОДИНИ ОТ РОЖДЕНИЕТО

Петко Рачов Славейков в Пловдив

Юлия НИКОЛОВА

Скиталец по принуда и родолюбец по душа, Петко Славейков опознава и обиква почти всички кътчета на отечеството. Затова неговият син Пенчо Славейков твърди, че „*гоненията и лутанията по четиритях краища на България*” не само са били „най-доброто училище”, но са открили пред неговия баща тайната на „най-великата наука за един борец: *познанието на своя народ*”.

В Пловдив Петко Славейков пребивава в сравнително късен период от живота си – от есента на 1881 г. до края на 1883 г. В автобиографично писмо от 24 януари 1884 г. изповядва: „*Свалиха ме от преврата... Не ми позволиха да стана никъде в България учител. Минах Пловдив, станах учител. През ваканцията пътувах по Родопите. Повикан от либералната партия, завърнах се в София... Сега какво ще бъде за напред и къде ще ме отведе честта ми, господ или дяволът, не зная.*”

Истина е, че връзката на Славейков с пловдивчани е много по-ранна. Още през 1852 г. те са спомоществатели на първите му издания - „Басненик” и „Смесна китка”. А в своите доосвободенски вестници той непрекъснато отразява сбътията от „средорека” (Ив. Богоров) на Тракия, особено новините около борбата за църковна самостоятелност.

Освободен от поста министър на народното просвещение и вътрешните работи (1881), принуден да напусне Княжество България, той, заедно с Петко Каравелов, се озовава учител в Източна Румелия. Вестник „Народний глас” от 22 септември 1881 г. не пропуска да отбележи събитието, назовавайки Славейков „*първи наш поет*”, „*безсмъртни писател*” и съобщава, че „*пловдивското население се готвеше да направи голям и блестящ прием*”, но това намерение се осуетява. Пловдивчани потвърждават почитта си като го предлагат за народен представител в местния парламент, но по законни причини изборът е анулиран. Това не пречи с Петко Каравелов и намиращите се тук Иван Вазов, Константин Величков и др. да бъде един от стълбовете на културния и обществения живот. В спомените си Екатерина Каравелова разказва:

„*Полека-лека нашата къща стана сборен пункт на всички, които бяха петимни за сериозна беседа. Привечер [дядо Петко] дохождаше дома. А ние с малката моя дъщеричка Рада, гологлави, слизахме няколко къщи надолу, за да видим какво прави баба Славейковица.*”

Семейството на Петко Славейков живее в дом №4 (на днешния пл. „Славейков”, Дома на учителя). После се премества няколко къщи по долу (на № 5) у богатите гърци Панчидис, изселили се от града през 1906 г. (На мястото на тяхната къща днес е построено училище). По същото време, когато двете жени споделят своите домакински тайни, домът на Петко Каравелов е препълнен с учители и млади буйни глави, спори се, бистри се политиката, кове се бъдещето на България. В Пловдив двамата Петковци списват „Независимост”.

„*Независимост*” – пише Симеон Радев - *се вдъхновяваше от Каравелов и се пишеше от Славейкова... Дописките от София бяха твърде интересни, те бяха преработвани с голямо майсторство. Дядо Славейков, стар журналист..., внасяше в тях своя повествователен дар, своя хумор, една голяма сърчност да дава комичен релеф на нещата и хората. Той пръв лансира израза „дирекция на обществените грабежи (вм. градежи). Каравелов се занимаваше с по-високите въпроси на политиката и даваше главно идеи за уводните статии.*”

Славейков участва в редактирането на хумористичния вестник „Кукурингу”, изпраща свои материали и в сп. „Наука”.

В „жълтото училище”, което от септември 1879 г. става мъжка гимназия, Славейков и Каравелов са посрещнати с благоговение. По авторитет не им отстъпва и младият учител по френски

език - Иван Славейков. Казват, че първите двама са внушили на тогавашния директор на народното просвещение в Източна Румелия – Йоаким Груев, потребността от нова сграда, чийто план е одобрен още същата 1881 г. Другият от синовете на Петко Славейков – Рачо, тогава ученик в мъжката гимназия, си спомня:

„*В Пловдивската гимназия по онова време, освен баща ми, брат ми и Каравелов, учител-*

П. Р. Славейков

ствах още Тинтеров, Китанчев, Груев и др. ... Между учители и ученици владееше задусевност, граничеща с другарство.”

Петко Славейков преподава старобългарски език, а по-късно и литература. Застаряващият учител не винаги е на висотата на научните познания на младите. Когато в един езиков спор учениците се опитват да докажат, че е прав другият учител – Иван Славейков, но се страхуват да споменат името му, то съобразителният и опитен преподавател веднага отсича: „*Иван ли ви го каза? Не го слушайте*”. Спорът с младите граматичи продължава и в статията му „За изучаване на българският език”, публикувана в годишника на гимназията (1881-82 г.). Петко Славейков се противопоставя на новите учебници, защитава разговорната реч като първооснова на българския книжовен език и обобщава мислите си чрез сатирично четиристишие:

„*Мъж е, който носи гащи и писател, който знай да драци. Така се език не създава, а народ без език, народ не става.*”

Старият Славейков умее да увелича учениците не толкова със

съвременни езикови теории, колкото с богатия си опит и с лични наблюдения. Богдан Митов, ученик в гимназията, разказва:

„*Той вземаше повод от най-незначителни неща в урока, за да се впусне в дълги обяснения по езикови, исторически, географски и етнографски въпроси, които всеотранно познаваше... Често пъти, пишейки в своите тефтери, той се въодушевяваше, изправяше се до масата и започваше да декламира някое от своите стихотворения... Той беше учител и човек с велика душа и любещо сърце, с непринудени и сърдечни обноси, обладаващ магнитна сила, която е достойна на твърде малко избраници в човешкото общество.*”

Пловдивският период на Петко Славейков е означен и с публикуването на две интересни етноложки изследвания, поместени в четвърта и пета книжка на сп. „Наука” - „*Нещо за Висапара*” (увлекателен разказ за древни археологически находки около Малко Белово, Перущица и пътя за Пазарджик) и „*Рупското или рупалското българско население и наречие*”. В бележка към тая статия той изрично споменава, че предприетото от него пътуване из Родопите, в което участва и малкият му син Пенчо, е станало повод за пътеписен материал, който се готви да публикува. За съжаление тази негова идея остава неосъществена. Липсват описания и разкази за летните ваканционни дни, прекарани от неговото семейство в Белащица.

Много мигове на удовлетворение, но и много разочарования преживява Петко Славейков. Престоят му в Източна Румелия е свързан с огорченията от политическите борби и страсти. И навярно тук отново е повтарял думите, които изрича още през 1864 г. в „Писма на едно десетгодишно дете, което сега за пръв път е дошло в Цариград”. Като говори в този текст за многобройните кучета в имперската столица, той находчиво добавя:

„*Те имат една държава, с която са смайва челяк, като ги гледа как строго я държат[...]. Трябва да кажем, че нашите работи никак не приличат на помя-*

НА БЕЛЕЖИТИЯ ВЪЗРОЖДЕНСКИ ДЕЯТЕЛ

Един спомен за Петко Рачов Славейков

Миlena ДИНЕВА

Писани винаги след случването на събитията, за които разказват – понякога десетилетия по-късно – спомените на съвременници са едни от най-интересните документи, които литературната история пази. Настоящият материал представя един спомен на съвременник за Петко Рачов Славейков. Автор на ръкописа е Коста Петков Кулов, чийто баща е бил близък приятел на възрожденеца – заедно те са прекарвали детството, юношеството и младежките си години. Документът е закупен от Пловдивската народна библиотека “Иван Вазов” на 21.02.1986 г., а е датиран от ноември 1938 година. Кулов всъщност препредава част от спомените на баща си за другаруването му със Славейков, когато последният е учителствал в Трявна, и свидетелски разказ на случка от своето детство, свързана с прекарването на един ден на открито в околностите на града заедно със семейството на „даскал Петко”.

Трудност за изследователя представлява фактът, че Коста Кулов не конкретизира годината (или годините), към които се отнасят разказаните от него събития. В библиографското описание към ръкописа Катя Станчева изказва предположението, че става въпрос за периода между 1874-1876 година. Но по офици-

ални данни в тези години Петко Славейков се е намирал в Цариград (1873), Одрин (1874), Стара Загора (1875-1876). Спомените на Кулов категорично се отнасят към времето, свързано с учителската дейност на възрожденеца в Трявна, т.е. за периодите 1849-1856 и 1856-1857 година. Известно е, че след отиването си в Цариград (1864) Петко Славейков периодично посещава Трявна и организира подобни на описания от Коста Кулов пирове на открито, а “прибиранията му са събития за тревненци и празник за дечурлигата”. В случая обаче не става дума за подобна “инцидентна визита” на поета в старопланинското градче, а за времето, когато той все още постоянно е живеел там. В ръкописа на Коста Кулов съществуват редица доказателства за това.

В документа са разказани редица интересни моменти от ергенските години на възрожденеца. Често пъти бащата на автора ходел да ношува при даскал Петко, който тогава живеел в училището. Вечер „бъклицата била винаги пълна с вино и стояла до възглавницата на Славейков. За вода не се грижели”. След вечеря, преди да се приготвят за сън, двамата приятели обикновено свирели на цигулка и изпявали по някоя песен. Но не минавали и десетина минути, откакто са си легнали, когато Славейков ста-

вал, палел газеничето, за да „вземе молива и тефтерчето и почва да пише:

- Нова песен, адаш, нова песен! – и надигне бъклицата, възхитен от новото си произведение, тъй, както майка се радва на новороденото си отроче.”

След това поетът започнал да си тананика по току-що написаните стихове някоя популярна чужда мелодия, докато така пригоди думите към нея, че да се получи песен. „На другата вечер” – разказва Коста Кулов – „отиваме на тлака или сеенка. Запяваме „новата песен”, а момите и момците слушаха с голямо внимание и напрегнат слух и тъй след дълги повторения се усвояваше от всички и на другия ден се разучаваше по целия град, че даскал Петко извадил нова песен, която проиквие и в другите градове, за да добие популярност, както всички негови песни по това време.”

Славейков и бащата на разказвача, който бил съименик на поета, продължили дружбата си и след като се задомили. Въпреки че „завъдили по един кош дечурлига”, двамата приятели „нак били неразделни”. Кулов разказва интересен епизод от детството си, когато заедно с домашните на даскал Петко и с още три-четири семейства излезли на гуляй в околностите на Трявна. За придвижването до нароченото място Славейков специално поръчал кабриолет. „Като се събра компанията от 15-16 души възрастни и много дечурлига” – си спомня авторът – „дядо Славейков издаде заповед: всички булки да свалят роклите, да останат по долни червени фусти и така да готвят!”. Явно възрожденският общественик и книжовник, освен всичко друго, е бил и незаменяема „душа на компанията” – покрай него винаги е имало красота, песни, смях и веселие. Поетът остава известен в литературната (а и не само!) история с прословутото си ренесансово отношение към жените, с преклонението пред тяхната красота, с шеговитите си закачки на непо-

Славейковата къща в Трявна

равим Дон Жуан („той обичаше всичко в природата, та не мразеше и жените”). В някои от документите се споменава, че момите се криели от него, защото веднага им “вадел” песен.

„Към четири часа следобяд” – спомня си Коста Кулов – „дядо Петко Славейков бръкна в джобо на палтото си и извади един револвер”, с което предизвиква удивление и любопитство сред всички присъстващи. Поетът предложил да поставят една плоча на сто крачки и да се целят в нея. Първи гръмнал той, а след него започнали да стрелят и останалите. Точно в този момент обаче по шосето минавал конен стражар, който им направил забележка, че гърмят, и заплашил, че ще ги подкара към конака. За щастие компанията благополучно се разбрала с пазителя на реда и отново в прекрасно настроение потеглила към града, като всички пеели поредната нова песен на даскал Петко.

С този епизод всъщност завършва и ръкописът на Коста Кулов. Пазеният в Пловдивската народна библиотека документ не ни разкрива сензационни факти от живота на поета, но прибавя интересни шрихи към колоритния образ на Петко Рачов Славейков – книжовник и общественик, една от най-крупните фигури на своята епоха, но в същото време – невероятно земен, витален, изпълнен с алтруизъм възрожденски гражданин.

П. Р. СЛАВЕЙКОВ В ПЛОВДИВ...

ОТ СТР. 4

нутите общини [...] Едни на този край са впуснали, та са впишат срещу потисниците, други на онзи край хабер нямат, едно лай на изток, друго баучи на запад, трето джавка на север, а друго се изтяга на припек към юг, та са дръгне зад ухото и си пощи бълхите”.

Като воюва за утвърждаване на собствена държавност, Славейков не затваря вратата към другите политически и културни пространства. В „Полза от географията” той твърди, че онзи, който познава само собствената си територия и бит, е тесногръд. Пътуващият човек, пътешественикът, какъвто е и самият той по

нрав и съдба, разширява своя кръгзор и своите чувства „и ако има сърце колко-годе човеколюбиво, ръководи ся и сам, без да ся усети и желает - и даже да ище и да работи за благополучието на най-отдалечените народи”. Но тоя негов глобален поглед към света и хората събира сили и светлина от една единствена отправна точка, за която в изповедта си „Дето съм роден” (в. Гайда, III, бр. 19, 15. IV. 1867) казва:

„На сичкий свят давам аз ръката си, а сърцето си на земята, дете съм роден. Нейната слава и нейния напредък искам аз. На сякой народ почитам името и прочутостта, но обичам и ще обичам земята, дете съм роден”.

741 АБСОЛВЕНТИ ПОЛУЧИХА ДИПЛОМИТЕ СИ ВЪВ ФИСН

Красимира СТОЕВА

На 5-ти декември беше отбелязан дългоочакваният празник на Факултета по икономически и социални науки. Най-важната част от него беше тържествената промоция на випуск 2007.

Тази година се дипломираха 278 бакалаври от специалностите Макроикономика, Международни икономически отношения, Стопанско управление, Маркетинг и Политология и 463 магистри от Финансов мениджмънт, Международна търговия, Счетоводство и анализ, Управление на човешките ресурси, Управление на европейски проекти, Политики и стратегии в публичната администрация, Бизнес комуникации и връзки с обществеността, Бизнес администрация и Приложна психология. Сред тях имаше 139 отличници, а петима получиха дипломи с пълно 6. Завършилите с най-висок успех бяха

Деканът на ФИСН доц. Иван Иванов връчва дипломите на отличниците

зарадвани и със специални предметни награди. Поради големия брой абсолвенти раздаването на дипломите се

състоя в различни аудитории за отделните специалности, но това не намали тържествеността на празника. Връчването на отличията беше пред-

ние.

Във връзка с тържественото събитие по традиция на 3, 4 и 5 декември в зала "Оптимум" се проведе футболен турнир. В него взеха участие седем отбора от факултета. Финалът се игра между отборите на студентите от Макроикономика - II курс и Стопанско управление - I курс. След оспорван мач все пак макроикономистите успяха да удържат победа. Трети останали участниците от специалност Политология - III курс. Медалите бяха връчени от декана на факултета доц. д-р Иван Иванов. Освен отличията за победителите бяха раздадени награди за най-добър нападател, халф и вратар.

Вечерта за всички желаещи беше организиран абсолвентски бал в ресторанта на хотел Санкт Петербург.

шествано от студентския химн и кратки приветствия и завършваше с групови снимки и приповдигнато настрое-

ИЗЛОЖБА В ПЛОВДИВ ПО СЛУЧАЙ ЮБИЛЕЯ НА П.Р. СЛАВЕЙКОВ

Ангелина РАНГЕЛОВА

През месец ноември се навършиха 180 години от рождението на поета Петко Р. Славейков. Изложба под наслов „Да видят всички по света, че българският народ живее...“, организирана от Регионален исторически музей – Пловдив, е част от редицата събития, посветени на тази годишнина.

На 27 ноември 2007 г. в зала „Съединение“ се събраха десетки граждани, за да присъстват на откриването на изложба от уникални вещи, съставляващи лична колекция на Петко Р. Славейков. Експонатите бяха предоставени от Къща музей

„Петко и Пенчо Славейкови“ – София и Национален литературен музей. Уникални народни носии бяха за първи път изложени пред широката публика.

Откриването на изложбата започна с кръгла маса, в която редица литературоведи и историци представиха всестранния образ на Петко Славейков в българската култура – като поет, публицист, събирач на народно творчество, обществен и политически деятел, личност. Поети от литературен клуб „Метафора“ закриха събитието с литературно четене. Изложбата ще гостува в Пловдив до 31 януари 2008 г.

НОВОИЗБРАНИТЕ ФАКУЛТЕТНИ РЪКОВОДСТВА

В три от факултетите на Пловдивския университет се проведе общи събрания за избор на нови ръководства, като засега в Химическия факултет няма избрани заместник-декани. Изборите във Филолофско-историческия факултет ще се проведат през следващата година.

Биологически факултет

декан – доц. д-р Румен Младенов
заместник-декани
проф. дбн Мима Николова
доц. д-р Атанас Донеv

Филологически факултет

декан – доц. д-р Живко Иванов
заместник-декани
доц. д-р Жоржета Чолакова
доц. д-р Петя Бъркалова
научни секретари
доц. д-р Иван Чобанов
гл. ас. д-р Надя Чернева

Химически факултет

декан – доц. д-р Илиан Иванов

ДВЕТЕ СТРАНИ НА МЕДАЛА

ИНТЕРВЮ с абсолюенти от Филологическия факултет Елица Мурджанова и Мария Иванова за промоцията, за разделянето на отличници и «други», за призванието и реализацията на филолога.

- Елица, в предишния брой на вестник "Пловдивски университет" прочетохме как е протекло дипломирането на випуск 2007 във Филологическия факултет. Как се чувстваш като един от отличниците на

дето биха могли да наградят отличниците и след това - останалите. Тогава разделението нямаше да е толкова очевидно и да се засегнат толкова хора, защото това, което казвам в момента, не е само моята гледна точка. Подкрепят я и много от „другите“, с които съм разговаряла.

За съжаление, разочарованието от този ден и от този Университет не спират дотук. В същата 10-та ауд. дипломите раздадоха, дълбоко уважаваният от мен, доц. Владимир Янев и двете инспекторки. А къде бяха Деканът и Ректорът - лицата, които трябваше да са там, още повече, че и двамата са филолози? На човек му трябва малко, за да е щастлив, а те не ни удостоиха и с един час внимание. Мисля, че поне толкова заслужаваме (изключвам лекции и изпити при тях). Къде бяха и всички тези преподаватели, които 4 години ни повтаряха, че „да си филолог е призвание“ и ни късаха по толкова пъти на изпитите, защото „филолог не се става току-така“? Защо „отличниците“ пяха „Кълна се“ на Щурците, а ние си тръгнахме все едно няколко специалности сме карали една лекция и вместо дипломите са ни раздали тестовите от миналия път? В никакъв случай не искам да се възприеме, че имам нещо против отличниците. Напротив - бяхме чудесен и сплотен курс, за всички пазя добри спомени. Негодувам срещу разделението!

Има и още нещо. На въпроса ми „Ще имаме ли абсолюентска вечер?“, отговорът на административна работничка беше: „О, вие сте толкова голям факултет - няма кой да се занимава!“. Факултетът по икономически и социални науки помалък ли е, че ще си има абсолюентска вечер, и то не къде да е, а в хотел „Санкт Петербург“ (защото Университетът, а не

този факултет?

Елица: Горда, доволна и щастлива. Щастлива от това, което съм постигнала, от признанието, което са ми оказали.

- Какви са твоите впечатления от самата церемония?

Елица: Честно казано, не бях особено очарована, защото хората, които трябваше да ни напътстват в нашата бъдеща кариера, изглеждаха толкова уморени от живота, че те караха да се чувстваш странно. Сякаш за тях това беше поредното задължение - без чувства, без емоции.

Организацията не беше на чак толкова високо ниво. Аз лично смятам, че Ректорът е този, който трябваше да ни връчи дипломи, като отличници на випуска.

- Какво е чувството да завършиш такава авторитетна специалност?

Елица: Специалността дава доста добри възможности за реализация. Засага намеренията ми са свързани с продължение на филологическото ми образование, а по-нататък ще видим.

В момента работя във френски телефонен център като консултант-продажби.

- Помогна ли ти в тази сфера филологическото образование?

Елица: Смятам, че ми помогна много, защото все пак това е специалност, която е доста свързана с говоренето и с общуването между хората.

Факултетът има сключен договор за такива цели).

Според теб, как да се чувстваш? С много смесени чувства - огорчена и щастлива, горда, но и много разочарована. Надявам се да сме били последният випуск, чието дипломиране е протекло по този начин. Желая на всички колеги по пътен вятър и по-специално отношение на техния специален ден!

- Как се чувстваш след завършването на такава авторитетна специалност?

Мария: За БФ рядко се случва някой да каже нещо различно от „О? Учителка ли ще ставаш?“. Този въпрос задават хора, които нямат представа какво означава „филолог“ и няма как да знаеш, ако от близко не се запознаеш. Пък и всеки си мисли, че работата на учителя е песен - повярвайте съвсем не е така.

Аз заобичах специалността и съм горда, че завърших. Нищо, че в момента е модерно да се учи икономика. Това, на което филологията учи, няма как

да се научи в друга специалност. Филологията дава богата обща култура, учи на организация и на мислене.

- В момента с какво се занимаваш и помага ли ти филологическото образование в тази сфера?

Мария: Работя като офис организатор в рекламна агенция. Това, което завърших, ми помага в много ситуации ежедневно. Не изпитвам никакво затруднение, когато трябва да пиша каквото и да е официален документ. Не се замислям и при изписването на по-трудни думи, а както е известно много хора, дори и висшестепенни, са неграмотни.

- Благодаря ти за изчерпателните отговори. Да се надяваме, че този разговор ще стигне до очите и сърцата на подходящите хора и те ще направят всичко по силите си, за да се чувстват бъдещите абсолюенти „по-специално на техния специален ден“.

Интервюто подготви
Светла АРНАУДОВА

- Мария, какъв беше денят на дипломирането?

Мария: Така нареченото „дипломиране“ беше една от големите мечти на мен и колегите, които оцеляхме докрай. През 4-годишния курс на обучение всички сме си мислили за този ден. Безсънните нощи в очакване на предстоящия изпит, дебели учебници и томове изчетени книги са показателни за нашата амбиция. И какво се случи? „Големите надежди крият и големи разочарования“.

Аз лично по никакъв начин не разбрах, че този прекрасен 1-ви ноември 2007 г., празник и на всички филолози, бележи нов етап от моя живот - дипломирането ми като достоен възпитаник на престижния Пловдивски университет.

Взмути ме фактът, че дипломирането ще бъде в 10-та аудитория. Пазя много хубави спомени от нея, но не е там въпросът. Нима откриването на учебната година е по-голямо събитие от завършването на тези, които наистина са достойни за това (защото от Българска филология, Випуск 2007, започнаха следването си около 85 човека, а завършиха около 25)? Явно да, щом всяко откриване на учебната година се провежда в сгради, събиращи доста хора (като концертна зала), дават се значки на първокурсниците, да не говорим, че се канят и специални гости, а връчването на дипломите - в 10-та ауд., която се оказа доста тясна, за да побере абсолюенти и гости. При това не можеше да се разбере кой какъв е и беше ужасно трудно да си чуеш името - пълен хаос.

- Как се чувстваш като от „другите“?

Мария: Това, което още не мога да проумея, е какво означава разделението на „отличници“ и „други“. Нима ние - „другите“, с успех по-нисък от 5.50, сме по-малко хора от „отличниците“ и не сме достойни да стоим на едно място с тях ли? Явно е така. И явно затова „организаторите“ са решили връчването да бъде в аудитория, а не в концертна зала, къ-

Доц. г.пс.н. Веселин Василев

РЕФЛЕКСИЯТА

В познанието, самопознанието и практиката

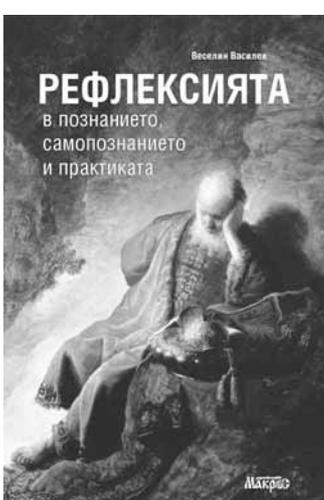
– Доц. Василев, логично е да се смята, че ако един изследователски труд бъде награден в конкуренция с други подобни, това е не само защото той притежава сериозни достойнства, но и защото разработва актуална проблематика. Актуални ли са проблемите на рефлексията в съвременната хуманитаристика?

– И логично, и съвсем вярно е това разсъждение. “През последните години рефлексията се превърна в модерна проблематика в психологията... Интересът към нея се засилва...” (цитирам първите изречения от увода на книгата). Този интерес има много сериозни основания. Рефлексията е една от същностните черти на човешкия род, а големият философ и антрополог-хуманист Пиер Теяр дьо Шарден смята, че тъкмо рефлексията, проявяваща се и в способността на човека да осъзнава себе си като нещо различно от целия останал свят и да се самопознава, е демаркационната точка, служеща и за начало, и за осмисляне на антропогенезата.

Но рефлексията е много повече от абстрактен, макар и много важен теоретичен и философско-методологичен проблем. Целенасоченото, умно, културно-обусловено (инструментално!) и безпристрастно самопознание на човека е не само белег на висока класа – интелектуална и личностна; такова качествено самопознание е необходима и благоприятна основа за самоусъвършенстване – за интелектуален и личностен растеж, за професионално развитие, за комуникативно

усъвършенстване.

Макар че – така погледнато – рефлексивната проблематика изглежда да има гарантирана “вечна актуалност”, тъкмо тук е мястото да припомним, че и в науката, както и в живота, нещата никога не са така прости и ясни, както изглеждат. Ако рефлексията си остане само абстрактен теоретичен проблем, изпращащ недоизказани или недостатъчно определени послания към ре-

алния живот на хората, то съществува сериозен риск проблемът “рефлексия” да остане значим само за ограничен кръг изследователи и любознателни хора. Само ако рефлексията (още по-точно – основаващи се на нея технологични процедури, програми и методики) навлезе в различните сфери на широката социална практика, тя ще се радва на дълготраен интерес. Моят личен изследователски патос се крепи върху тази позиция.

– Кои са достойнствата на наградената монография, открили я сред конкурентите в конкурса за

Доц. д.пс.н. Веселин Василев е роден през 1949 г. в град Карнобат. Преподава психология в Пловдивския университет “Павел Хилендарски”. Автор е на публикувани у нас и в чужбина над 100 научни трудове (от тях 14 монографии и учебници) в областта на общата, възрастовата, педагогическата, управленската, спортната, военната и социалната психология. За книгата си “Рефлексията в познанието, самопознанието и практиката” той получи наградата на Съюза на учените в България в раздела за хуманитарни науки.

високи научни постижения на Съюза на учените в България в областта на хуманитарните науки?

– За достойнствата на моя труд не е редно да говоря самият аз. По-добре да посоча основните акценти в книгата. На първо място рефлексията трябва да се изследва рефлексивно – т.е. самият изследователски процес следва да бъде осъзнат от изследователя и да бъде ясен, достъпен за проследяване и контрол от читателя. За да се постигне това съм използвал набор от специално създадени и подбрани методически процедури: методика на компаративното отграничаване, методика на класификационното дефиниране и методика на съдържателната покомпонентна верификация. Те несъмнено могат да бъдат особено полезни за младите изследователи, когато трябва да обобщават многобройни и разнообразни мнения по даден сложен въпрос и да си изработят своя собствена позиция. За това може да им съдейства и специалният анализ върху рефлексията в науката, а в книгата разгърнато

съм представил и моята концепция за компаративния рефлексивен анализ като специфична научно-изследователска технология.

На второ място рефлексията е изследвана като многолико явление. Разграничени са нейните основни модули и – съответно – типове: интелектуална, личностна, рефлексия като диалог и праксиологическа. Последният тип е предложен за пръв път и изследван от автора на книгата, а след това и от други автори.

Всеки от типовете рефлексия е анализиран според логиката на предложената от мен “концепция за цялостна концепция”, като анализът закономерно ни отвежда до приложението на знанията за рефлексията в различни области на широката социална практика. Това е третият, основен изследователски акцент – преобразуването на теоретичните идеи в приложни технологии, методики и програми, т.е. технологизирането, инструментизирането и на най-абстрактната теория.

Митът за студентските бригади

ОПИТ

От близо десетилетие честа практика при българските студенти е да работят лятото по бригади в чужбина. Най-масовите дестинации са САЩ и Великобритания. Всеобщата заблуда за студентите, които отиват за първи път, е, че работата е лесна и се печелят много пари. Точно това представлява и „митът“ за студентските бригади, реалността обаче често е съвсем друга.

Дали ще работиш по-лека работа, дали ще успееш да си спестиш пари, зависи до голяма степен от фирмата посредник, с която си заминал, и мястото на което си попаднал. Абсолютно задължително за всеки студент е преди да замине да проучи внимателно къде точно отива, в какво му се състои работата и какво възнаграждение да очаква.

Специално за студентските бригади във Великобритания е важно в каква ферма ще попаднеш, колко ще заплащаш за квартира и дали работата е по-лека, защото ако не случиш на ферма, може много да си патиш от некоректни работодатели. Оказва се, че сезонната работа често е нископлатена и слугинска, местата за настаняване са поскъпи от очакваното и много от чуждестранните студенти

трябва да работят на няколко места само и само да си платят квартирата.

В България има представители на две английски организации, които предлагат студентските земеделски бригади. Те са по програмите HOPS и Concordia, по които всяка година заминават около 2 хиляди българи. Тази ра-

бота в Англия е предпочитана заради по-малката начална инвестиция, която е нужна за заминаването, но пък и възможната печалба е по-малка. Тъй като напоследък зачестиха измамите на фирмите посредници (а и броят на

янно расте и възможността да се спестят средства не е единствената причина за това. Студентите се сблъскват с друга среда и поемат отговорности, които у нас дълго време се отлагат. Основната разлика между бригадите в Америка и Великобритания е, че при първите работиш ресторантьорски и хотелиерски услуги, а при вторите работата най-често е свързана с полето.

Възрастовата граница за участие в програмите обикновено е от 18 до 30 години, а продължителността - между 3 и 6 месеца.

Да обобщим, че като цяло студентските бригади не са в никакъв случай „в минус“ за учащите, а си имат положителни страни. Парите и опита, който натрупваш, това е явен плюс. Да не забравяме и новите запознанства, приятелствата, които завързваш, градовете, които ще посетиш, забележителностите, които ще видиш и които се запечатват в съзнанието ти.

Елена РАДКОВА
Стефан СЛАВЧЕВ

ОТ СТР. 8

И тъкмо този аспект – „отвеждането“ на рефлексията до най-конкретните проблеми на практиката, най-вече образователната – се предпочита от българските автори, разработващи рефлексивната проблематика.

– Съществува ли българска традиция в изследването на рефлексията?

– Уверено ще отговори положително. При това тя притежава свой оригинален облик. Освен като синоним на висока класа в интелектуалните и личностни изяви на човека, българските автори изследват рефлексията като най-качествен инструмент за решаване на практически за-

РЕФЛЕКСИЯТА

дачи – в образованието, управленската дейност, широката комуникативна практика и др. Родоначалникът на българската традиция проф. Петър Николов издигна идеята за рефлексивния подход. Без да сме нескромни, можем да говорим и за пловдивска традиция, или поне забелязваща се следа в тази научно-приложна област: нашите колеги доц. д-р Йорданка Димова и гл. ас. д-р Теодора Коларова-Кънчева в своите дисертации разработиха много интересни методически конкретизации на рефлексивния подход в обучението по химия и биология.

Надявам се тази достойна традиция да укрепва и се разширява.

– На кого да се разчита за това? Към кого предимно е адресирана книгата?

– Бях зарадван и обнадяден да установя, че много студенти успешно се справят със сложната рефлексивна проблематика – в свои писмени разработки, основаващи се върху текста на книгата, те достигат и до сложната същност на рефлексивното самопознание, и до разбиране на възможностите за приложението му в процеса на интелектуалното и личностно самоусъвършенстване, и

до практическия смисъл и на най-сложната теория, в конкретния случай теорията за рефлексията. А теоретико-приложния характер на цялостното изследване, представено в нея, може да направи книгата полезна и интересна за най-широк кръг читатели: специалисти – психолози, педагози, философи; професионалисти – учители, мениджъри, лекари. Отново специално ще посоча младите учени от най-различни области – надявам се някои от тях да пожелаят да работят върху рефлексивната проблематика, която е широко отворена за нови изследвания.

Въпросите зададе
Тильо ТИЛЕВ

КОЛАЙДЕРЪТ HERA: НАЙ-ГОЛЕМИЯТ

Доц. д-р Ваньо ЧОЛАКОВ
катедра „Атомна физика“

През лятото на 2007 г. бе изведен от експлоатация колайдерът HERA, на който бе реализирана широка програма от физически изследвания, свързани с прецизни измервания структурата на протона и фотона, изучаване физиката на фундаменталните взаимодействия между частиците и проверка на предсказанията на Квантовата хромодинамика (КХД). Резултатите от научните изследвания, проведени на колайдера, са важен принос в разширяване знанията ни за Вселената и в развитието на експерименталната физика на частиците и високите енергии.

Преди 15 години в научния център DESY, Хамбург, влезе в експлоатация най-големият изследователски инструмент в Германия – ускорителят на заредени частици – HERA. Това съоръжение бе сцена на сблъкването между електрони и протони под земята на Хамбург. През тези години хиляди учени от цял свят пристигаха тук, за да се възползват от уникалната възможност да се занимават с научно-изследователска дейност на ускорителя.

HERA е единственият в света ускорител, в който двата вида „строителни“ елементи на водородния атом – електроните и протоните, се сблъскват със скорост близка до скоростта на светлината. При тези взаимодействия електроните проникват в протона и „сканират“ интериора му. Затова колайдерът HERA често е наричан „суперелектронен микроскоп“, който дешифрира вътрешната структура на протона. Благодарение на него ние сега знаем как е конструиран протонът и каква е материята му, т.е. от какво са изградени нашите собствени тела и цялата Вселена. Строителните „блокчета“ на материята са свързани помежду си от взаимодействия, които са достъпни за изследване с помощта на HERA.

Независимо, че ускорителят е спрял от експлоатация през лятото на 2007 г. обработката на натрупаните експериментални данни ще продължи през следващите години и ще ни даде пълна картина на структурата на протона и взаимодействията в него.

HERA е реализиран от международна колаборация, като страните, участващи в нея (без Германия), финансират 1/4 от стойността на проекта. Без това сътрудничество изграждането на основните системи на колайдера не би могло да се реализира. След пускането в действие на HERA той става база, на която могат да се провеждат експерименти на много високо научно-методично и технологично ниво. Приблизително 1000 учени от цял свят се включват в проектирането, конструирането и изграждането на детекторите на четири основни експеримента на HERA, от които те сега черпят нови знания, анализирайки натрупания богат експериментален материал. Богатството от идеи и строгата персонална отговорност на тези учени изиграха огромна роля за успеха на HERA.

Когато ускорените в HERA електрони и протони се сблъскват (взаимодействат) при високи енергии, електронът играе ролята на миниатюрна сонда, която сканира вътрешността на протона и позволява на физиците да изследват неговата структура. За достигането на тези огромни енергии на взаимодействие двата вида час-

ИЗПЪЛНИ СВОЕТО

тици трябва да се ускорят поотделно и след това да се сблъскат челно едни с други (това е принципа на работа на колайдерите – ускорители с насрещни снопове). Това изисква изграждането на два отделни ускорителя с енергии, недостигани преди това.

Инженерно-строителната работа на HERA е достатъчно сложна сама по себе си задача. Изградени са четири подземни зали, разположени в четирите точки на компаса на седеметажна дълбочина, и свързващите ги тунели. Тунелите са прокопани с машини, използвани в строителството на железопътни и метро тунели, които представляват огромни стоманени бормащини с диаметър 6 метра и приблизително с такава дължина. Трасето на тунела минава под Хамбург на дълбочина от 10 до 25 m и е с дължина 6,3 км. Прокопаването започва на 19.08.1987 г. и завършва след 28 месеца, като е изхвърлена общо 180 000 m³ земна маса. В тунела са монтирани и двата ускорителя. За електронния ускорител са използвани обикновени „топли“ магнити, а за протонния – 650 бр. свръхпроводящи, произведени в Германия и Италия. Работната температура на тези магнити е – 269°C, което изисква построяването на най-големия криогенен завод в Европа по онова време. В неговото 2500 m² хале хелият се охлажда и втечнява и след това се транспортира до ускорителния пръстен, където се включва към охлаждащите системи на свръхпроводящите магнити за поддържане на работната им температура. За първи път европейските компании решават толкова сложна задача – производство на свръхпроводящи магнити и раз-

работването на съответна криогенна технология.

В изграждането на HERA за първи път в историята на физиката на частиците участват общо 11 страни (не по-малко от 45 института и 320 компании), като повече от 20% от финансирането на ускорителите и 60% на четирите експеримента са постъпили от чужбина. До това време международни колаборации се сформират само за създаването на крупни детектори и измерителни установки, а ускорителите към съответните институти играят ролята на домакини. Този „HERA модел“ на международно коопериране така добре работи, че той сега е пример за подражание при организиране и реализиране на съвременните мултинационални изследователски проекти.

В огромните подземни зали са монтирани детекторите на четирите основни експеримента – H1, ZEUS, HERA-B и HERMES. (В Експеримента H1 участват учени и специалисти от Физическия факултет на ПУ „Павел Хилендарски“, за което разказах във вестника на ПУ, бр.39(358),2006.)

ЕКСПЕРИМЕНТИТЕ H1 И ZEUS.

През 1992 г. са въведени в експлоатация двата експеримента на HERA: H1 в северната зала и ZEUS - в южната. Двата експеримента независимо един от друг регистрират взаимодействията между електроните и протоните при високи енергии с цел изучаване вътрешната структура на протона и фундаменталните взаимодействия между гравитните му елементи. Детекторите им приличат на гигантски камери с височина на триетажна

ИЗСЛЕДОВАТЕЛСКИ ИНСТРУМЕНТ В ГЕРМАНИЯ

ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ

сграда и по-тежки от половината Айфелова кула. В съставите им са включени основно спектрометрични електромагнити, пропорционални и дрейфови камери, адронни и електромагнитни калориметри и стотици хиляди електронни компоненти. Електронните и компютърни системи могат да регистрират $10 \cdot 10^6$ събития/сек., които веднага се записват и предварително се обработват и подбират най-добрите 50 събития/сек. По този начин за една година нормална работа на HERA експериментите H1 и ZEUS могат да натрупат данни за $100 \cdot 10^6$ полезни събития, които да се анализират прецизно на по-късен етап с помощта на мощни компютърни системи от учените от съответните колаборации.

Експериментите H1 и ZEUS регистрират и натрупват експерименталните данни в 4π-геометрия като сблъскването на ускорените електрони и протони се осъществява в централната част на детектора. По този начин всички продукти от тези взаимодействия попадат в апертурите на съответните детектори. Енергиите, при които се провеждат тези експерименти, са около 10 пъти по-високи от тези на досегашните ускорители. По този начин колайдерът HERA дава възможност на физиците да изследват много подробно структурата на протона. Преди повече от 30 години учените откриха, че протонът се състои от 3 кварка. Те са в свързано състояние благодарение на силното взаимодействие. Силата, която ги свързва, се дължи на обмена на глюони, които бяха открити в DESY през 1979 г. За безкрайно кратко време глюонът може да се превърне

в двойка кварк-антикварк, които да се свържат и да излъчат глюон и т.н., т.е. протонът се състои от врящо „море“ от кварки, антикварки и глюони, които спонтанно възникват и изчезват. В резултат на задълбочени изследвания физиците от H1 и ZEUS показаха, че във вътрешността на протона съществува по-голяма турбулентност, отколкото се предполагаше по-рано. Теоретици и

Изглед от тунела на HERA

експериментатори работят интензивно за намирането на „рецепта“ за оформяне образа на протона.

ЕКСПЕРИМЕНТЪТ HERMES

Експериментът HERMES е създаден за изследване кварковата структура на материята – основно спиновата структура на нуклеона (общо название на протона и неутрона). Спинът е собственият ъглов момент на частиците и е едно от основните им свойства. Кварките притежават спин $1/2$, глюоните спин 1, а нуклеонът – $1/2$. Въпросът, чийто отговор се търси, е – защо нуклеонът, съставен от кварки и глюони, притежава спин $1/2$.

Експериментът HERMES използва електронния и позитронния сноп на HERA с енергия 27,5 GeV и газова поляризирана мишена (чист

водород или чист хелий).

ЕКСПЕРИМЕНТЪТ HERA-B

Експериментът HERA-B се експонира на протонния сноп на HERA и натрупва данни от 1999 до 2003 г. Протоните взаимодействат с фиксирана управляема мишена, състояща се от тънки проводникови нишки, което дава възможност за възникване на каскади от частици в това число и В- мезони, съдържащи тежки кварки, чиито разпади се регистри-

рат от установката. По този начин ускорителят HERA може да се разглежда като фабрика за В- мезони, което обезпечава широка физическа програма за изследване. Главната цел на този експеримент е откриване и изследване на нарушаването на CP – инвариантността в разпадите на В- мезоните.

Детекторът HERA-B, в който са включени VDS върхов детектор, черенковски пръстенов детектор RICH, детектор на преходното излъчване TRD, електромагнитен калориметър и мюонен детектор, осъществява магнитна спектрометрия и идентификация на заредените частици – продукти на разпада на В- мезоните.

През лятото на 2000 г. ускорителят е модернизирал и модифициран, в следствие на което четирикратно са подобрени физическите му

характеристики и повишени изследователските му възможности.

В резултат на тази модернизация петкратно е увеличена интегралната светимост за експериментите, което позволи регистрацията на експериментални данни по дълбоко нееластично разсейване на надлъжно поляризирани електрони и позитрони от протони. Получени са уникални данни при различни енергии на протоните, необходими за директното измерване на приноса на процесите с надлъжно поляризовани виртуални фотони. Анализът на тези данни е експериментална проверка на съставните части на Стандартния модел – теорията на силните взаимодействия (квантовата хромодинамика) и теорията на електрослабите взаимодействия в процесите на лептон – протонното разсейване при високи енергии, достъпни засега само на колайдера HERA. Получените резултати, станали класически, ще играят ролята на базови параметри за бъдещите физически изследвания на Големия Адронен Колайдер в ЦЕРН (LHC, CERN). С тези резултати физиците от експериментите на HERA предават щафетата на теоретичите, които трябва да усъвършенстват или променят моделите си, като ги съгласуват с резултатите, получени от експериментаторите, и след това да ги включат в теорията на частиците. Няма съмнение, че окончателните резултати от анализа на натрупаните до лятото на 2007 г. на колайдера HERA експериментални данни ще бъдат уникални и в следващото десетилетие ще намерят място в учебниците по физика на частиците и високите енергии.

ОСМИ ДЕКЕМВРИ – НЕЩО ПОВЕЧЕ ОТ ТРАДИЦИЯ

Станислава ЗДРАВКОВА

Ето, че отново дойде ден № 342 от годината. Както се казва в един популярен виц, студентът има само три празника – 8 декември, Нова година и Всеки ден. Макар това да е традиция на повече от 100 години, този празник просто се чества, без да му се мисли много. Той има силата на закон и се възприема от студентите като част от правилата в университета.

Като се има предвид, че малко след това започва изпитната сесия, за повечето от нас това е един чудесен повод да забравим предизпитната треска, таксите за общежитията, дипломните работи и контролните. Но освен това сме щастливи, че и ние имаме празник, че имаме шанса да се усъвършенстваме в областта, която сме си избрали, и което е най-важното – да бъдем заедно. Това е единственият момент в годината, който ни събира всички и от сърце.

И тази година 8 декември беше отбелязан подобаващо от студентите в Пловдив. За първокурсниците с него започна развръзката на студентския живот, за другите това бе вечер, в която си припомниха своя първи семестър в университета. По един или друг начин обаче този празник не можеше да не бъде полят.

Ако се върнем назад във времето, ще видим, че традицията води началото си от 1903 година, когато този ден за първи път е честван като студентски празник по решение на Академичния съвет на Софийския университет от 30 ноември 1902 г. През 1944 г. е заменен със 17 ноември, когато е и Международният ден на студентската солидарност, а осемнадесет години по-късно, през 1962, е възобновена старата традиция.

Всъщност по широкия свят датата се свързва с различни тържества - в будизма има религиозно значение, в Румъния това е Денят на

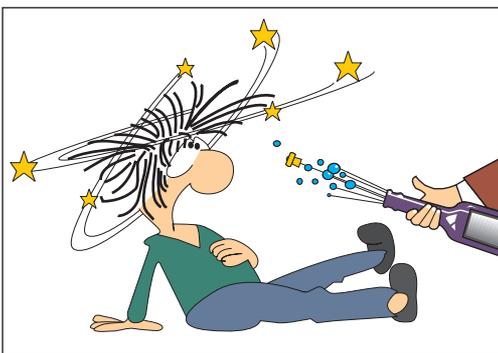
конституцията, а в Панама – Ден на майката. Датата 8 декември е белязана с много значими събития. През 1941 г. Великобритания, Австрия и САЩ обявяват война на Япония. През 1874 излиза първият брой на вестник “Знаме”, редактиран от Христо Ботев. На 8 декември 1888 българският парламент приема закон за висшето образование и учредяването на университет в София. Датата е свързана и със смъртта на Джон Ленън, застрелян през 1980 г. от Марк Дейвид Чапман.

Студентският празник за нас е нещо повече от всички други празници през годината. Свързваме го с вечен купон и веселие до сутринта, с непресъхващ стремеж да гоним мечтите си, да сме вечно млади и борбени, да се обичаме. Празникът ни кара самите ние да се чувстваме нещо повече от другите, макар и мъничко по-задружни и по-умни. Но както е казал Наполеон: “Глу пакът има по-голямо предимство пред образования човек: той винаги е доволен от себе си.” Е, ние винаги имаме какво повече да искаме от живота и какво да му дадем. Затова сме горди да се наречем студенти и за нас този празник е нещо повече от традиция.

Непосредствено преди празника потърсихме мнени-

ята на студенти от различни специалности на Пловдивския университет, на които зададохме следните въпроси: *Къде ще празнуват? С какво 8 декември е по-различен от другите празници? Има ли нещо, което да се прави на този ден в Университета?*

Иванка Божикова, I курс, Химия: Не знам къде ще празнувам, ще оставя другите да ме заведат някъде. Това е първият ми студентски празник и не ми е ясно какво да очаквам от вечерта. Смятам, че ще бъде хубаво, но не намирам нещо по-различно в празника от всички останали.

Той е просто един от многото поводи да излезем и да се повеселим. Би било добре в Университета да има някакво тържество, с което да се отбелязва случаят, но нямам идея какво точно да е, вероятно и никой няма да дойде.

Янко Хардалов, III курс, Славянска филология: Ще празнувам в квартирата с много колеги. Това за мен е най-добрият начин да се опознаем и да бъдем себе си. Всяка година на този ден се срещам с различни хора и това много ме радва, защото в академична среда човек не може да се отпусне докрай, а все пак това е целта. Идеята е да се отърсим от напрежението, с което сме залети през годината, и да забравим за приближаващата сесия. В Университета средата не е подходяща за това и няма

какво да се направи, то просто няма да привлече студентите.

Йордан Пищинов, III курс, Български и английски език: Ще прекарам празника по домашному, най-вероятно вкъщи с приятели и после по кафета. Според мен това е още един повод да се събера с колегите, не е по-различно от друг път, всички студенти излизат тогава и където отидеш, все познати от Университета ще срещнеш.

Какво може да се прави в университета? Може да вземем пример от другите европейски университети, да се събираме и излагаме свои творби, да покажем таланта си.

Пламена Петрова, II курс, Екология: С още три приятелки ще бъдем в къщи и после, както традицията повелява, ще отидем на дискотека. Аз самата не считам 8 декември за толкова голям празник, излизам, защото всички празнуват и знам, че ще е весело. Не е зле в Университета да се направи нещо и доста хора биха взели участие – да се показват филми, да се организират творчески прояви. Поталантивите от нас могат да представят пиеса или танц, защото ние сме най-добрите студенти.

Николай Анастасов, IV курс, Български език и история: Празника ще отбележа във вилата на мой приятел, ще падне голям купон до зори. Харесвам повода да се видиш с колеги, да се запознаеш с много нови хора. Това е спомен, който остава за цял живот и ни кара да се чувстваме вечно млади. Няма студент, който да не си спомня някой осми декември и това да не го кара да се усмихва. Нека бъдем по-добри един към друг!

ИЗЛОЖБАТА „АРХЕОЛОГИЧЕСКО ЛЯТО“ ЗАТВЪРДИ ПОСТИЖЕНИЯТА НА МЛАДИТЕ ИСТОРИЦИ ОТ ПРЕДИШНИТЕ ГОДИНИ

Изложбата „Археологическо лято 2007“ събра преподаватели, студенти, ученици и гости - поклонници на Клио (музата на историята), в заседателната зала на Пловдивския университет. Съорганизатори бяха катедра „История“ на Философско-историческия факултет, Университетската библиотека и пловдивското СОУ „Цар Симеон Велики“.

Изложбата беше открита от заместник-ректора доц. д-р Запрян Козлуджов, който изрази положителното отношение на университетското ръководство към археологическите проучвания, които са част от учебния план на специалностите История, Български език и история, Балканистика. Постигнатите добри резултати се потвърждават от факта, че през следващата учебна година вероятно ще бъде разкрита и специалност Археология.

Изложбата включваше снимки и филми от проучванията на няколко обекта, намиращи се в близост до селата Буково, Драгойново и Искра, Първомайско, както и от съвместната експедиция с руски колеги от Брянск, проведена в близост до този град. Показани бяха керамика от IV хил. пр.н.е., фрагменти от

питоси от IV-VI век, керамика и оръжия от средновековието, неизвестен досега кирилски надпис от средните векове, намерен на връх Малка Драгойна, до с. Буково.

Кметът на град Първомай - Ангел Папазов, поздрави младите археолози и техните ръководители - доц. д-р Иван Джамбов, гл. ас. д-р Георги Митрев и гл. ас. д-р Стоян Попов. Той благодари на всички, които са помогнали за организацията на проучванията, довели до разкриването на историческото наследство на територията на общината. Той каза още: „Тези експедиции, които ни връщат назад във вековете, дават възможност да усетим идеята за българското и да я развием в бъдещето. Да покажем на Европа българската история и култура в нейната цялост.“ На откриването на из-

Момент от откриването на изложбата „Археологическо лято“

ложбата присъстваше и кметът на Искра, където вече е открита археологическа сбирка с находки от района на селото.

С приветствени думи към участниците в археологическото лято се обърна и д-р Пламен Славов - депутат и преподавател по история в Пловдивския университет, който заяви, че

случващото се тук е потвърждение на това, че Пловдив е бил и продължава да бъде център на историческия, културния и цивилизационен диалог. Присъствалите на откриването на изложбата бяха поздравени и от вокална група на ученици от СОУ „Цар Симеон Велики“.

ПЕТЪР КАЦАРОВ ПРЕДСТАВИ КНИГАТА СИ, ПОСВЕТЕНА НА ПОЕТА ИВАН ДИНКОВ

Красимира АСЕНОВА

На 5 декември 2007 г. в читалище „Христо Г. Данов“ - Пловдив беше представена книгата на гл. ас. Петър Кацаров „Редзензия“. Той е автор на редица научни трудове и изследвания, но това е втората му поетическа книга след „Спор с тишината“ и е посветена на поета Иван Динков. Сред присъстващите на събитието бяха проф. Асен Каргалов, проф. Драгия Иванов, доц. Владимир Янев, поетът Емил Милев, приятели на автора и студенти.

Гл. ас. Петър Кацаров се докосва до творчеството на

Иван Динков и през 1978 г. пише първата си поема, която не е публикувана, защото всички казват: „Това е Иван.“ Днес авторът заявява, че поемата е била „голяма претенция на млад, шурав човек“. Сега дълго се чуди дали да напише тази рецензия, но е подтикнат да го направи от доц. Янев.

Доц. Владимир Янев изказа мнението си, че ако първата стихосбирка на гл. ас. Петър Кацаров се отличава с „твърдост, ръбестост на изказа“, в тази се забелязва култивирано през годините развитие в посока овладяването на различни

поетични подходи и похвати. Според него авторът няма проблеми със стиха, той е опитен майстор. Силно развълнуван е, че това е книга, посветена на Иван Динков – поет, създал уникални стихове в трудни времена. Доц. Янев е на мнение, че общуването с „Редзензия“ не може да бъде еднократно, тъй като тя се отличава с „виртуозни ритмни предложения“.

Ето и част от мнението на проф. Асен Каргалов: „Не мога да кажа нищо повече от това, което изразява Кацаров в книгата си. Той пише с голяма ле-

кота.“ Сподели също, че чувства дълг към Иван Динков по най-различни поводи да се споменава името му, да се насочва вниманието на студентите към произведенията му, защото поетът изживява втори живот чрез творчеството си.

В заключение гл. ас. Петър Кацаров каза, че има своеобразен ритуал всяка нечетна година да пише по една книга и възнамерява да го спазва и занаяред. Основната му идея както в поетическите, така и в научните книги е да „не забравяме онези, които са ни отпъкали пътя дотук“.

ЛИСАБОН – ГРАД ЗА ДОБЪР ЖИВОТ

Д-Р ЗЛАТКО ИЛИЕВ

В рамките на X-я Европейски конгрес по Сексуална медицина имах възможност да посетя Лисабон в края на ноември 2007 г.

Човек винаги тръгва с определена представа към дадено място и много често тя се оказва различна от действителността. Така стана и с мен в Лисабон. Представих си го по-беден, по-романтичен, по-различен, а се оказа друго. Разположен край устието на река Тежу на Атлантическия океан, градът е на великолепно от географска и климатична гледна точка място. Средната годишна температура е около 17 градуса, като лятото не е много горещо, а зимата – топла. Обширното устие на реката, което достига на ширина до 5 км е осяено с пристанищни докове. Не случайно от Лисабон са тръгнали да откриват нови светове и Магелан, и Колумб, и Васко да Гама. Величието на стари владетели на света, каквито са били португалците, се усеща на всяка крачка. Улиците и площадите са осяени с паметници на мореплаватели, конквистадори и всякакви герои от времето на португалското величие.

Разбира се, както при всички големи градове, и Лисабон е имал своите дни на падение. Различни завоеватели са рушили, но и са градили и в крайна сметка сега градът е една

пъстра мозайка от различни стилове: арабски, мавритански, френски... Голямото земетресение през 1755 година е повратна точка в историята на града. Катаклизъм е бил убийствен. Вълната "цунами" от океана е достигнала 200 метра и е уни-

ма и най-големи заслуги и най-големите паметници в града е Маркиз де Помбал.

Лисабон сега е един модерен европейски град, запазил очарованието на разностилието от много култури. Софиянците, с които бях на конгреса, искре-

Д-р Здравко Илиев на фона на Лисабонския залив

щожила целия град. В националната художествена галерия видях картини на художници – очевидци. Потресавашо е. И все пак и в най-голямата трагедия има нещо положително. След земетресението Лисабон се изгражда наново по запазени чертежи и планове, но вече като съвременен град от периода на Ренесанса. Владетелят, който

но се учудвах как няма задръствания, въпреки че в града живеят 3 милиона души. Редът, чистотата и доброто разположение на хората се вижда и усеща навсякъде.

Да, те са европейци. Ние, според мен, сме влезли в Европа, но тепърва ни предстои да ставаме европейци, най-вече като начин на мислене и обще-

ствени рефлексии. И все пак, това, което видях и почувствах в Лисабон, ме прави оптимист за нашето европейско бъдеще, защото и те преди години са имали нашите проблеми, но сега вече качеството на живот в Португалия е на европейско ниво.

Именно по-доброто качество на живот бе и основната нишка на Европейския конгрес по Сексуална медицина. Огромният обем от доклади и съобщения беше пронизан от тази нишка. Защото задачата на съвременната медицина не се изчерпва само с лекуването на определени заболявания, но и с усилия за подобряване на функционалното състояние, респективно качеството на живот на човека. В това отношение сексуалната медицина прави много. Сексът се възприема вече като необходима физиологична функция, която води до хармония и радост. Представени бяха различни модерни методи за съхраняване и подобряване на сексуалната активност до пределна възраст.

Участието в конгреса беше много полезно за няколкото български сексолози, които благодарение на фармацевтичната фирма "Байер" успяхме да присъстваме. Полезно беше и заради докосването до един европейски град с богата културна традиция, в който приоритетът е човешкото добруване.

„ХОРМОНИЯ“ ПРЕДСТАВИ СПЕКТАКЪЛА

Красимира СТОЕВА

На 26 ноември 2007 година в културен център „Трак Арт“ студентско общество „Хормония“ изнесе поетичния спектакъл „Пътят“. Постановката е под ръководството на гл.ас.д-р Соня Райчева и по сценарий на Димитър Ангелов – Удо. В нея участваха талантиливи млади творци със собствените си стихове и песни. Повечето членове на мултикултурното общество са настоящи или бивши студенти от Пловдивския уни-

„ПЪТЯТ“ В ТРАК АРТ

верситет. Специален гост в представлението беше поетът с китара Красимир Йорданов, който се включи със свои песни и поезия.

„Пътят“ е уникално съчетание между разказ за една житейска история, поезия, музика и философски размисли. Основна тема е търсенето на посока в живота и съхраняването на човечността в съвременния

материален свят. Представлението премина с голям успех, а в залата на Трак Арт, която разполага със стотина места, имаше значителен брой правостоящи.

Идеята за създаването на „Хормония“ се ражда през 1998 година. Инициативата е на Соня Райчева, която води часове по „Теория на литературата“ и предлага хрумването си

на свои студенти. „Хормония“ се ражда през същата година и през май месец представя първия си спектакъл. От тогава мултикултурното общество „Хормония“ изнася средно по две постановки годишно и е имало представления в Смолян, Пазарджик, Карлово и други градове. Студентското общество е отворено за нови членове, изкушени от магията на творчеството. Сбирките се провеждат всеки вторник от 18 часа в 13 с. з. в Ректората.

УЖАСЪТ, НАРЕЧЕН СПИН

Николай АНАСТАСОВ

Първи декември - Международен ден за борба със СПИН, е ежегодното събитие, което напомня, че HIV и СПИН засягат всеки един от нас. Това е Ден на съпричастност в борбата срещу "чумата на 20-ти век". Една нова, "модерна" и необикновена заплаха, която няма равна на себе си в многовековната история на човечеството.

ност, че половият партньор е здрав (незаразен). Експертите смятат, че двойки, които са имали напълно моногамни взаимоотношения през изминалите 10 г., не са безопасни един за друг. Някои инфектирани лица могат да останат дълго време

външно здрави, без никакви признаци на заболяване. Това състояние може да продължава години. Установени са отделни случаи, при които между заразяването и заболяването са изминали седем и повече години. За съжаление е трудно да се направи ваксина против HIV, защото никой никога не се е възстановил от инфекцията, така че няма натурален механизъм, който да се имитира. Той унищожава клет-

ките на имунната система, които би трябвало да се борят с него. HIV съществува като няколко подтипа, всеки от тях много различен от другите. HIV е силно променлив и постоянно еволюира. Няма открити животински видове, от които да се из-

лече може би първоизточника на щам.

След рисков контакт задължително трябва да се направи тест. Препоръчва се това да стане три месеца след контакта, тъй като за това време организмът вече е иградил антитела, по които се открива HIV-вирусът. Тестът е анонимен и безплатен, прави се с периферна кръв (от пръста) и резултатът излиза бързо.

Разпространението на HIV

в България не е спаднало, а напротив - през последните няколко години се забелязва увеличение. По официални данни от началото на 2007 г. в Министерството на здравеопазването са регистрирани 144 новооткрити серопозитивни лица. Според статистиката HIV-позитивните българи са 806, но реалният им брой е поне 10 000. Забелязва се спадане на възрастовата граница - под 16 години. Увеличава се броят на наркоманите, а широкият възрастов диапазон показва, че броят на заразените мъже е пет пъти по-голям, отколкото при жените. Регистрирани са и шест случая на новородени, заразени с HIV-вируса.

Не може да не се изтъкне, че откриването и изучаването на HIV е едно от най-големите предизвикателства пред вирусологията през XXI век. Болест, възприемана сред обществото с различни настроения. Хората все още не са подготвени да приемат около себе си боледуващите. Това се дължи на непознатостта и безразличието към проблема. А примери от близкото минало, свързани с известни личности не липсват - баскетболистът Меджик Джонсън, певецът Фреди Меркюри и др.

МЕЖДУКУЛТУРНОТО ОБЩУВАНЕ – ПРИКЛЮЧЕНИЕ ОТВЪД КОНСЕРВАТИЗМА НА АКАДЕМИЧНОТО ОБУЧЕНИЕ

Ирена РУСЕВА

През месец ноември Филологическият факултет беше домакин на едно твърде интересно мероприятие, проведено от Леа Давчева, доктор на педагогическите науки и консултант по межкултурно общуване. С помощта на Центъра за езици и интеркултурна комуникация, ръководен от доц. д-р Ирина Чонгарова, на 24 ноември се състоя еднодневен курс за студенти, които проявяват интерес към участие в програми за международен обмен като Сократ/Еразъм, ЦЕПУС и

др. Поради практическата насоченост на събитието задължително условие за участие бе доброто писмено и устно владение на английски език, което обаче не успя да разколебае ентузиазма на желаещите да се запишат.

Целта на курса бе да подготви младите хора, които притежават стабилни познания по чуждия език, но се чувстват неуверени в способността си да преодолеят културната бариера, породена от сблъсъка им с новата академична среда и непознатата обстановка. По време на своето еднодневно обу-

чение участниците бяха провокирани да усвоят различни стратегии за поставяне и постигане на цели в междуличностното общуване, както и да усъвършенстват своите комуникационни умения. Новата методика на преподаване гарантира не само успешното обучение на студентите, но и тяхното добро настроение. За хубавите впечатления и високата оценка на курса допринесоха както нестандартният подход на д-р Давчева, така и непринудената атмосфера на контактуване между нея и аудиторията. Така, в края на деня

всички записали се можеха да се похвалят, че са имали възможността да участват в една неповторима научнообразователна авантюра, далеч надхвърляща консервативното отношение към академичното образование. И тъй като всички хубави неща трябва да се съхраняват и развиват, то можем само да се надяваме, че курсът по межкултурна комуникация ще добие статуса на традиционно събитие за Пловдивския университет. Успех на всички участници по пътя на техните научни и (между)личностни търсения!

ОБРАЗИ ОТ СВЕТА ГОРА*

ИВАН ЯНЕВ

*
Тихо коленичат
есенни листа
в молитвен шепот
към изстиналото слънце

*
Тук времето
спряло за молитва
Изгубил часовете
вдигнах поглед
към небето

*
Споменът
тъжен помен
за отминалия ден

*
Тук умората
не уморява
смъртта
не те убива
тук в молитва
духът ми оживява

*
В нощния мрак
тихо прекрачих
невидим праг
и с молитва
сърцето отключих

*
Отвори прозореца
звездите
тропат

*
Тихо е
само дъжда
разговаря с мен

*
Вързах своята свобода
смирен към теб постъпих
за милост към греховете

*
Чух стъпки
тихи ритмични
времето
мина покрай мен

*
Тук няма
вчера утре
днес тука
денят с молитва
се събужда

*
Под мантията черна
на нощта
те святост крият
и с молитвите
пътека към небето правят

*
Пътувам
за спирката последна
седнал или прав
все едно накрая
ще съм легнал

*
Не мисля а моля
не искам а прося
за душата
милост от тебе

*
Ти си моят живот
не бързай
не си отивай
мое сърце

*
Грешен
защо се родих
ученик
на Господ да бъда

*
Сънят
известие за смърт
буден
живота изживях

*
Душата
блудница от страсти
духът
самотен скита

*
Килими от листа
пътеки от тъга
застила есента

*
Една звезда
събуди се
към земята
се затича

*
Звездите
също плачат
светулките
са техните сълзи

*
По пътеката
на сълзите тръгнах
стигнах до очите

*
В измислен
свят живеем
истинският
наричаме задгробен

*
Студено утро
студени хора
сънят на топло
в мен се скри

* Стиховете са писани в манастира "Зограф" – Света гора, Атон, при двете ходения на Иван Янев през 2006 и 2007 година.

УЧЕБНО ПОМАГАЛО „ПЕЯ НА ГРЪЦКИ“

Европейски Център за Образование и Развитие ЕООД и сътрудниците му предлагат електронно помагало за обучение по гръцки език „Пея на гръцки“ по програмата SOCRATES. Програмата „Пея на гръцки“ (225981-CP-1-2005-GR-LINGYUA-L2) е съвременен образователен материал съгласно Новата Европейска рамка за езиково обучение на Съвета на Европа (Common European Framework for Languages).

„Пея на гръцки“ цели приятна и творческа работа върху музикалните традиции на Гърция. Проектът съдържа учебник с 24 урока, всеки от които се състои от две песни и един текст. Урокът включва граматичен разбор на думите от песните и текста, упражнение с думите, граматичен материал и съответните упражнения, упражнения за разбиране, кръстословица, бесилка и акростих. Електронният вариант на учебника включва всичко, което включва и печатният.

В страничата на програмата има обща информация за образователния материал, полезни насоки за преподаването на гръцки, като връзки към гръцката литература, поезия, култура и речници.

Проектът е с продължителност 2 години и се реализира с помощта на други организации от Гърция, Италия, Румъния и България: ЕВРОПЕЙСКА АСОЦИАЦИЯ ЗА ОБРАЗОВАНИЕ И РАЗВИТИЕ - координа-

Εκπαίδευση και πολιτισμός

225981-CP-1-2005-1-GR-LINGUA-L2

тор (ЕХСБНЕК - Гърция), ЕЦОР ЕООД в Пловдив, член на международната образователна асоциация ДЕЛТА, Организация на гърците в Румъния (Румъния), Университет в Месина, Istituto Comprensivo di Corigliano d' Otrando (Италия), ЕЛЕА ЕООД (Гърция).

Предстои осъществяване на пилотно обучение във висши учебни заведения и безплатно разпространение на материалите сред заинтересованите от изучаването на гръцкия език и култура.

Подробна информация и материали по проекта можете да получите от: ЕЦОР ЕООД : e-mail: eced@abv.bg, телефон: 032/ 267000, Тая Станкова

За допълнителна информация: ЕХСБНЕК – Гърция, телефон: 210 8256012, e-mail: sag@bhc.gr

СВЕТЛАТА ПРИКАЗКА КОЛЕДА

СТАНКА ИЛИЕВА

Имало едно време преди много, много години една благодетелна девойка Мария, която била целомъдрена и поради тази причина богоизбрана. Тя заченала благодарение на чудото божие и била призвана да роди Месията човешки. Малко преди раждането му Мария заедно със съпруга ѝ Йосиф се отправили към град Витлеем в далечната земя, наречена Юдея. Там те намерили подслон в една пещера извън града, където пастирите затваряли овците. И така настъпило времето, в което Мария трябвало да роди. Сина Божий се появил на бял свят, майка му го повила и го положила в яслите, там били привързани осел и вол, които с дишането си сгръвали божествения Младенец. В този свещен миг на Рождеството пламнала необикновена светлина и се явил ангел, който оповестил на намиращите се наблизо пастири, че на света е дошъл Спасителят и че Той носи светостта на небесния мир. И в небето изгряла звезда, и тя се откроявала с изключителната си яркост и пламенна светлина.

Така, докато усмихнатите малчугани във веселата къща украсяват елхата, баба им обяснява защо на върха на дръвчето трябва да има коледна звезда или ангел. Децата искрено се радват на красивите искрящи играчки, а мъдрата баба продължава да ги потапя в религиозните устои по този приказан начин и с интересните си разкази, основани на Евангелието. И така подрастващото поколение получава стабилно религиозно възпитание, но факт е, че повечето млади хора в нашата скъпа родина не мо-

гат да се похвалят със същото. Ние сме възпитани с атеистичните възгледи на родителите си, които са били съвременници на комунистическия режим, изключващ религиозния мироглед. Може би и точно поради тази причина сме се превърнали в едни болезне-

но прагматични и обезверени хора, които все по-рядко проявяват вяра в чудесата и в красивия край на приказките, където чрез любовта доброто винаги възтържествува.

Но нашата коледна приказка съществува, тя е част от нас, част от дедите ни и ще е част от наследниците ни! Именно в това се състои чудото на този свят празник, ние го носим в сърцата си от древни времена и го почитаме по свой начин. Езическите корени на празника са в онези далечни времена, когато първобитните хора са забелязали, че в края на декември дните отново се увеличават, т.е. слънцето отново се ражда. А името Коледа представлява побългарена форма на

римското „календе“, с което те означавали първия ден на всеки месец. Днес Рождество Христово е един от най-големите християнски празници и в основата му е раждането на Спасителя.

В България се отбелязва като официален празник едва от 28 март 1990 година с

решение на 9-ото Народно събрание. Но месец декември в днешно време продължава да е очакван с нетърпение по-скоро заради подаръците и празничната еуфория. Ентузиазирани студенти пък тръпнат в очакване на коледната ваканция, за да се заредят с топлината на домашния уют, който е незаменим заряд за предстоящата им сесия.

Не всички знаят, да речем, че преди да се замеси обредният хляб брашното се пресява през три сита. Или, че най-младият мъж от къщата, облечен празнично, отива в гората, за да отсече здраво и плодовито дърво за бъдник. Преди да го отсече той се моли за прошка, а дървото не бива да докосва земята и до дома се носи на

дясно рамо. За всички най-вълнуващият момент в празничната вечер е сядането около трапезата. Тя не се вдига цяла нощ, защото се вярва, че на нея идва светецът – покровител на дома. Вечерята трябва да започне рано, за да узреят житата и предполагам не всеки ходи приведен в дома си, ако му се наложи да стане от трапезата, както е според традицията, за да се приведат и натечат житата. Но това все пак не обезценява мига на близост със семейството му, защото празничната вечеря за нас днес е съкровен миг и я ценим, защото сме в компанията на близките си, а не, за да спазваме повелите на дедите си. На следващия ден, 25 декември, всички вярващи християни отиват в божия храм на тържествената литургия, а доколко всички са вярващи е може би болезнен въпрос за повечето от нас. Но по-същественото е, че дори по свой начин, който понякога не следва буквално християнските и българските народни традиции, ние почитаме светостта на празника и близките си.

Пророк Данаил предсказал, че Христос ще се яви 490 години след възстановяването на Йерусалимския храм и всички надежди на юдеите се насочили към идващия Месия. И именно това е коледната приказка, която трябва да продължи и днес, не само стриктното следване на религията и традициите, а надеждата, носена от празника, която дава сили. Надеждата и вярата в бъдещето. Това е същността на най-големия и светъл християнски празник и именно това трябва да подклажда той в нас. Но дали е така?

НОВИЯТ ПРАВОПИСЕН РЕЧНИК И УПОТРЕБАТА НА БРОЙНАТА ФОРМА

Гл. ас. д-р Теофана ГАЙДАРОВА

Формален повод за настоящите бележки са нашите наблюдения върху Нов правописен речник на съвременния български книжовен език (БАН 2002), който очевидно регистрира нови моменти от кодификацията, някои от които противоречат на досегашните норми. В няколко броя на вестника се спряхме на определени критични проблеми, създаващи хаос в и без това нелеко усвоимия български правопис и правоговор.

Важен правописен и правоговорен, разбира се, и системен хаос цари в употребата на бройните форми. Съвременният български книжовен език има една характерна особеност: след числителни бройни имена и *няколко*, *толкова* и *колко* съществителните имена от мъжки род, означаващи нелица, приемат специфично окончание за множествено число -а, -я, наречено бройна форма (*два прозореца, четири стола, няколко телефона*). Всеизвестно е, че горепосочените окончания не се използват за съществителни имена, означаващи лица (т.е. *пет кандидат-президента* е не книжовна форма срещу книжовното *петима кандидат-президенти*). Тези форми отдавна са

предмет на обучение и въпреки това масовата практика показва несистемно и непоследователно спазване на това привидно ясно, лесно и категорично правило. Такива грешки се допускат както в разговорната практика, така и в националните радио-телевизионни изяви, и в печата. Например: *Сто и петдесет рокера от Пловдив участват в похода. В лисията иззрацаме трийсет и пет войника. Двама кандидат-президента ще отидат на балотаж*. Във всички подобни случаи се изявява източнобългарското диалектно въздействие, което не прави разлика между лица и нелица при употребата на бройната форма. Но тук си задаваме въпроса, откъде идва източнобългарското диа-

лектно влияние в новия правописен речник? Защо в него присъстват форми като *двама човека, двама сина и двама фена*?

Интерес представляват направените от нас анкети, в които също се наблюдава хаос при употребата на бройните форми. Анкетираният показват категорична неовладяност на установената норма, още повече че по-голяма част от тях са от Източна България. Така в анкетите системно се срещат форми от типа на *няколко родителя, двама фена, трима сина* (последните две вече се оказват и книжовни), *сто студента, десет ученика, тримата войника, двама професора, шест доцента и няколко асистента*. Така също (макар и твърде рядко) се срещат форми от типа на: *Трите прозорци са широко отворени. и Кольо коне и мате в стопанството?* Има и анкети, в които двете форми са представени като алтернативни, например: *Кольо коня / коне и мате в стопанството?; Кольо преподавателя / преподаватели вече ви се представиха?* Анке-

тираните смятат, че и двете форми са възможни и че няма разлика в употребата. Няма нито един анкетен лист, в който напълно последователно да е спазено правилото.

Както се вижда, в тази характерна особеност на съвременния български език - употребата на специални бройни форми след числителни имена, означаващи нелица, и множествено число в същата позиция за съществителните, означаващи лица, макар да има строги и ясни закономерности, те обикновено се пренебрегват или поради неовладяност на правилото, или под източно- или западнобългарско влияние. Това обаче не дава основание да се пренебрегват книжовните изисквания нито от авторите на Нов правописен речник на българския език, нито от носителите на езика. В този смисъл формите *двама сина* (вместо *двама синове*), *двама човека* (вместо *двама души*), *двама фена* (вместо *двама фенове*) се смятат за явления от западните български говори и следователно диалектни.

ФОРУМ „СЛАВЯНСКО КИНО“

За втора година в Пловдивския университет се провежда форум „Славянско кино“. Организира го катедра „Славянска филология“ съвместно с катедра „Руска филология“. Проекциите се провеждат всеки вторник от 18 часа в 7 семинарна зала. Програмата за текущия семестър започна през октомври 2007 г. и ще продължи до 8.1.2008 г., когато ще излезе и програмата за следващия семестър. Включени са съвременни продукции от Чехия, Полша, Сърбия и Русия от различни жанрове.

Концепцията на форума е свързана с тази на сп. „Славянски диалози“ и идеята е да се коригира разбирането, че русистиката не е част от славянската

култура. Основна цел е студентите да се запознаят със съвременното славянско кино и то да бъде част от учебния процес. Преподаватели от различните катедри подбират филмите, а студенти ги представят на колегите си на съответния език.

Поради големия интерес към форум „Славянско кино“ са се формирали и нови идеи, свързани с него, включително и проекции с български субтитри за зрителите от други специалности. Програмата можете да откриете на таблото на Деканата на Филологическия факултет.

Веселина ДЖИНГАРОВА
Антония РАДЕВА

ТОВА БЕЗНАДЕЖНО ЧУВСТВО – ДЕПРЕСИЯ

Доктор Милен Крумов, един от водещите детски психолози в Пловдив, изнесе серия от лекции в Университета. Темата беше „Депресия“. Лекциите предизвикаха интерес не само от страна на студенти и преподаватели, но и на граждани. Доктор Крумов обясни как възниква депресията и как да се преборим с нея. Най-важно е да запазим челния дял на мозъка, защото именно той се засяга от депресията.

Депресията е заболяване на ума, а след това и на тялото. Симптомите ѝ са: промени в настроението, понижено самочувствие, раздразнителност и безсъние. Ако се развие до крайна фаза, има фатален изход, защото челният дял на мозъка се изключва. От това заболяване са страдали известни личности: Уинстън Чърчил, Ейбрахам Линкълн и др.

Доктор Крумов завърши лекциите си с едно послание към аудиторията: „Нашият живот е това, което ние мислим за него“.

Антония РАДЕВА

СПОРНА СПОРТНА ГОДИНА

Николай АНАСТАСОВ

Отиващата си година беше белязана с много успехи за нашите студенти спортисти. Талантливите възпитаници на Пловдивския университет затвърдиха отличните впечатления от предишните години. Не бива да се омаловажава трудът и на техните преподаватели - доказани професионалисти в своята област.

На Държавното студентско първенство по плуване, проведено се в София, отборът, ръководен от ст. пр. Велеслав Нотов, зае престижното второ място. В индивидуалното класиране при жените с първи места се поздравиха Мила Мелева - 50 м съчетано плуване, 50 м гръб, Теодора Трифонова - 50 м бруст, Жана Куманова - 4x50 кроул и 4x50 смесена, Кристина Тошева - 4x50м кроул, 4x50м смесена.

Отборът по футбол, ръководен от ст. ас. Стоян Димитров, зае второ място за купата

Отборът по баскетбол

на Асоциацията за университетски спорт - Пловдив.

Бляскави успехи пожънаха двата баскетболни отбора, ръководени съответно от ст. пр. Манчо Бонев и ст. пр. Мадлена Бонева. От 32 отбора на Държавното студентско първенство мъжете завоюваха първото място. Предвождани от своите лидери Илиан Ставрев,

Калоян Иванов и Васил Петлешков възпитаниците на М. Бонев спечелиха и титлата в Аматьорската лига, дублирайки успеха си от 2006 г. Жените също се представиха блестящо и смазаха конкуренцията на проведеното в София студентско първенство. При конкуренция от 12 отбора, ръководеният от ст. пр. М. Бонева уни-

верситетски тим - Надежда Симеонова, Гергана Колева, Иглика Трамборджиева и компания, с лекота се справи със съперниците.

Успехите на нашите студенти не спират до тук. На лекоатлетическия крос, проведен във Велико Търново, отборът на ст. пр. Валентин Кузев спечели първо място от 10 отбора, а в индивидуалната надпревара Мария Караджова е втора.

Мястото е Габрово, спортът - волейбол, състезанието е Държавно студентско първенство. Момчетата на ст. пр. Димитър Ангов от 26 отбора заеха престижното 5-то място. Всеки сам може да извлече изводите за себе си, но истината е неоспорима - с доказани специалисти и мотивирани студенти се получава взривоопасна смес, която не води до нищо добро за противниците ни на спортната арена.

ЗАДАЧИ. ГЛАВОБЪЛЪСКАНИЦИ

1.Трябва да се попълни таблицата по такъв начин, че във всеки ред и стълб да има отбелязани по две Ч (червени) и две З (зелени) квадратчета. Как ще отбележите квадратите Х и У?

Ч		Ч	
		Ч	
	Х		З
	У		

2.Ана, Бонка и Катя имат заедно 30 $\text{stick figure} + \text{stick figure} + \text{stick figure} = 30$ топчета. Ако Бонка даде 5 на Катя, Катя - 4 на Ана, а Ана - 2 на Бонка, всеки ще има равен брой с останалите. Колко топчета е имала Ана в началото?

ОТГОВОРИ НА ЗАДАЧИТЕ ОТ МИНАЛИЯ БРОЙ

1.Невидимите страни на заровеите имат общо $42-15=27$ точки.

2.Броят на различните маршрути е 6. Във всеки "възел" записваме с число броя на пътищата, водещи до него.

Подготвил:

доц. д-р Георги КОСТАДИНОВ

КОЛЕДНИ РЕЦЕПТИ ОТ ЖАНА ПОЧЕВА

СУПЕР ПИТКИ

Замесва се меко тесто от 1 чаена чаша кисело мляко, 1 чаена чаша сода бикарбонат, 1 яйце, 2 1/2 чаени чаши брашно, 1 чаена чаша натрошено сирене, чубрица (може и ки-мион). С намаслени ръце се оформят малки питки и се нареждат в намаслена тава. На всяка питка отгоре се прави дупчица и се слага малко масло и се изпичат. Ако се прави за Бъдни вечер, в някоя от питките се слага паричка.

ПРАЗНИЧНА ПУЙКА

Измитата пуйка натриваме хубаво с брашно отвън и отвътре. Натриваме отново със сол, чубрица и чер пипер. Приготвяме плънка от запържен лук (1 глава), гъби и 500 г кайма, замесена със 100 г ориз.

Заливаме с 1 чаена чаша пилешки бульон. Добавяме чер пипер, дафинов лист, мащерка и сол на вкус. Задушаваме на бавен огън 5-6 мину-

ти. Напълваме пуйката с тази смес и я зашиваме. Поставаме я в намаслена тава, заливаме с разтопено масло - 1 пакет. Добавяме малко вода или пилешки бульон. Завиваме с фолио и я печем, като отвреме-навреме я обръщаме. Сервира се с много червено вино, баклава, баница, ядки и други лакомства.

Да Ви е сладко!

КАНДИДАТСТУДЕНТСКИ БИСЕРИ ОТ ИЗПИТА ПО ИСТОРИЯ

Сведения за периода черпим от житията за Каравелов, от паметниците на културата и къщите на възрожденците.

Каравелов е затворен през 1868 г., защото е заподозрян за агентата през 1869 г.

Левски тръгва през Северна България, продължава през Черно море и се насочва право в сърцето на врага – Цариград. От там той продължава обиколката си към Тракия.

От Букорещ е изпратена заповед въстанието да бъде вдигнато незабавно, но Васил Левски отказва. Вместо това той се насочва към Враца, за да вземе от местния комитет архивите.

Много е известна четата, сформирана по-късно от Ботев, известна с името Ботевата чета.

Бродейки из страната, Васил Левски не остава незабелязан от турската власт.

Тези възгледи на Васил Левски намират гласност в младите и буйни младежи в българското население, организацията, която го подкрепя е “българското общество”.

Любен Каравелов е роден в богато берберско семейство.

Дейността на БРЦК е да се унищожи населението на турците, т.к. те са избивали българите, имало е масово клане от тяхна страна и именно затова се е сформирал БРЦК и ВРО, благодарение на които в момента сме на Свобода и сме независими българи.

При Ботев няма средна граница, а има “Смърт или свобода”.

Той (Левски) се опитва да спаси каквото може, като не издава каквото знае.

Още първите години на XIV в. българският народ започва бавно и постепенно да се надига срещу Османската империя.

Каравелов се записва в Москва в мъжка гимназия. Опитва се да се запише като доброволец в руската армия, но не е приет поради натрупана възраст.

Левски се ражда в занаятчийско семейство, като баща му е попу-

и в Нови Щад.

Има много версии кой е предателят, причинил смъртта на Апостола, но една от най-меродавните е, че този човек е неговият вуйчо.

В създаването на БРЦК взимат участие Любен Каравелов, Христо Ботев и пацивистко настроените дейци Виктор Юго и други.

лярен български бояджия.

През 1874 г. започнали войните при Върбишкия проход. Там се водели битки за освобождение и надмощие, също се водело битка за власт и самостоятелност.

Любен Каравелов е роден в Калофер. Детството му е било хубаво. Като студент е бил в София. Живял е в Калофер. Пише стихосбирки и е майстор на стихотворението. Той също постепенно става част от БРЦК.

Любен Каравелов е роден в Котел в богатото заможное семейство на Ботьо Петков.

Ангел Кънчев се самоубива на руското летище, а Димитър Общи, който остава без партньора си, напада турския конак в Арабаконак поради безпаричие.

Каравелов в затвора се развива като творец-революционист и като такъв заминава в Будапеща

Левски минава през Троян-Кърнаре и Търну Гуреле. По-късно, когато се завръща при една схватка, е бил заловен от своите.

Изследванията сочат, че вуйчото (на Левски) не е онзи отрицателен герой от всички приказки, а просто е бил един от изстрадалите мъже на България и не толкова чувствителен.

Медиевистите твърдят, че предавателят на Апостола е Димитър Общи, който след като е заловен след обира на пощата, вероятно е разказал как под носа на турците е създадена така добре изтъкана мрежа от революционни комитети.

Левски срещнал Ботев в една крайпътна кръчма и там доизбристрил възгледите си.

Дейността на Левски е попаднала в полезрението на френския журналист Жул Верн, който в

своята книга “Българският лоу-ман” споменава за него.

Каравелов като послушник се записал в историко-философския факултет на Мусковския университет.

Комитетът в Букорещ изпратил на Левски двама помощници – Димитър Общи и Стефан Първовенчани. Димитър Общи е имал самоволни действия – поради това не се изгражда ВРО в Македония. Стефан Първовенчани пък стриктно изпълнява назначената му мисия в Румъния, но на русенската гара, преследван от турците, се самоубива.

Каравелов е слушател в Московската музикална академия, след като не е приет в университета.

Каравелов първоначално учи в местното училище, после завършва образованието си в Софийски университет.

Левски е роден в Котел. Получава името дякон Игнатий-Мартин. Монах е в Хилендарския манастир. Там приема титлата Дякон Левски.

Той очаква кога земята ще бъде облята от сълзи и той да увисне над нея на бесилото.

Любен Каравелов учи в килийно училище, после продължава образованието си във византийската столица, а след това се отдава на научна дейност в Македония.

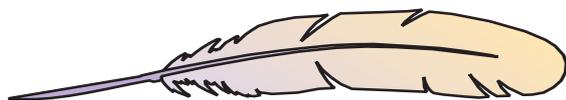
Първият поход на Левски започва от Цариград с изходен пункт Никопол.

Ангел Кънчев е роден в Търну Мъглене и се самоубива във Варна.

На Кримския полуостров все още не е потушено въстанието на гърците.

**Бисерите събра
доц. д-р Валентин
ПЕТРУСЕНКО**

ИЛИ КАК СЕ РАЖДА БЪЛГАРСКАТА ЛИТЕРАТУРА

Боян Пенев, Николай Лилиев и Йордан Йовков

УСПЕШНА ГОДИНА ЗА СТУДЕНТСКИЯ СЪВЕТ

Георги ДОБРИКОВ

Напрегната, но все пак успешна академична година остави зад гърба си Студентският съвет (СС) на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“. Дългото време, прекарано в търсене на нови членове и организирани на структурите на съвета, през изминалата учебна година бе подплатено и с редица реализирани инициативи.

Най-сериозният до момента проект е създаването на информационната книжка „Студентски съветник“, предназначен за студентите от първи курс. Тя бе подготвена изцяло от студенти и докторанти. Изданието съдържа кратка и полезна информация, която да послужи за по-бързото и лесно ориентиране на новопостъпилите ни колеги. Безплатното ѝ раздаване в повечето факултети вече приключи. Студентският съвет се извинява на студентите от Филологическия факултет, както и на тези от Педагогическия, за голямото забавяне на техните книжки по независещи от Съвета причини. Друго извинение дължим и на колегите от Факултета по математика и информатика. Поради специфичните особености на организацията в техния факултет Студентски съвет не можа да изготви достатъчно полезна и синтезирана за тях информация. Организацията поднася извинението си на всички първокурсници във факултета, защото там подобна книжка няма да бъде раздавана. Студентският съвет ще се постарае следващите издания да бъдат достатъчно полезни на нашите математици и информатици. Все пак на интернет страницата на СС е вече публикуван студентският съветник в PDF формат, който ще бъде предоставен за безплатно теглене на всички студенти, които се интересуват от книжката.

За пръв път бе организиран и междуфакултетен Футболен турнир, който бе спечелен от отбора на Биологическия факултет в оспорван финал срещу представителите на Факултета по математика и информатика. Той предизвика голям интерес и най-вероятно ще бъде организи-

ран и през настоящата академична година. Почетното трето място зае отборът на Философско-историческия факултет.

През месец декември на 2006 година Студентският съвет организира първия си обучителен семинар, проведен извън Пловдив. В групата бяха включени 20 от членовете на Студентския съвет, представители на различни факултети в университета. Темата на семинара беше: „Общуване и работа в екип“. Целта бе придобиване на знания за колективна работа, както и умения за общуване. За Студентския съвет първостепенен приоритет е организирането на силни и работещи факултетни съвети, представляващи здрави екипи от млади хора. Цялостният проект на Съвета е периодичното организиране на подобни семинари на различни теми с различни студенти.

В началото на месец май 2007 г. Студентският съвет представи университета ни на фестивала на образованието в София. Фестивалът се проведе в Националния дворец на културата. В него взеха участие множество висши и средни училища от цялата страна. Студентският съвет финансира и организира рекламния щанд на университета, а членовете на Съвета Людмила Бойкова и Нели Иванова организираха работата му и даваха информация както за университета, така и за кандидатстудентската ни кампания. Благодарим на колегите ни за добре свършената работа и достойното представяне на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“.

Друг самостоятелен проект на организацията, реализиран през изтеклата вече академична година, бе създаването на собствена интернет страница www.studenti-pu.org. Нейното разработване е плод на усилията на Димитър Благоев от Факултета по математика и информатика, а задача на всички е тя да съдържа полезна и важна информация за студентската общност на ПУ.

Най-много от всички форми бяха студентските конференции и четения. Характерното за тях е, че идеите тук идваха изцяло от колегите от различните факултети, които не само иницираха, но и сами организираха проявите. Някои от тях бяха вече традиционни, а други пръвора дебютните си стъпки. Студентският съвет тук бе в ролята на основен спонсор за повече-

то събития. „Точно към това се стремим в работата си.“ – споделя председателят на Съвета – Борис Тилов, и добавя: „Няма как 45 души от различни факултети (колкото е списъчният състав на СС) да генерират и реализират идеи, които да представляват интерес за всичките около 8000 редовно и 5000 задочно обучаващи се млади хора в университета.“ Тук студентите от Философско-историческия факултет бяха най-дейни, като реализираха цели четири подобни инициативи в областта на философията, историята и етнологията с участието на техни колеги от други български университети, а дори и интердисциплинарни четения. Научни прояви със студентско участие имаше също в Химическия и Филологическия факултет. Подпомогнат бе и пролетният бал на Факултета по икономически и социални науки.

Студентският съвет оказва съдействие и при участието на наши студенти в редица конкурси, конференции и състезания, както и бе партньор на някои неправителствени организации

в реализирането на проекти. Със средства от бюджета на организацията на подобни форуми бяха командировани колеги от Факултета по математика и информатика, Физическия факултет, както и отборът на университета от Юридическия факултет, който в национално състезание по решаване на правни казуси в София раздели трето/четвърто място. Финансова помощ бе оказана и на групата археолози, които посетиха град Брянск в Русия за съвместни разкопки с руските си колеги. Друг студент от Философско-историческия факултет пък бе подпомогнат за участието му в етнологичен семинар в Словения.

Всичко хубаво, случило се през изминалата година, обаче е съпроводено с не малко проблеми. Най-сериозният от тях си остава липсата на нови, отговорни и амбицирани млади хора, които да попълват редиците на организацията всяка година. „Въпреки усилията на членовете ѝ, въпреки засилената рекламна кампания, интересът към членуването в нея остава нисък. Малко хора дори разбраха, че се борехме и за спасяването на студентски стол №10, който бе заплашен от закриване.“ – изразява загрижеността си председателят Тилов и добавя – „В най-кратки срокове предстои подмяна на ръководните органи, поради напускането на вече завършили обучението си студенти. Без нови членове, създадените добри практики са поставени под въпрос, а за разрастване на дейността въобще не мислим – просто нямаме този човешки ресурс.“

Така единствената в университета законоустановена организация за защита на правата на студентите е застрашена от тъжната участ да притежава правата и възможностите, а да не може да ги използва. Единственото, което остава в момента за нейните членове, е да се надяват, че скоро ще открият повече свои съмишленици, с които да засилят дейността и влиянието на студентската общност в университета.

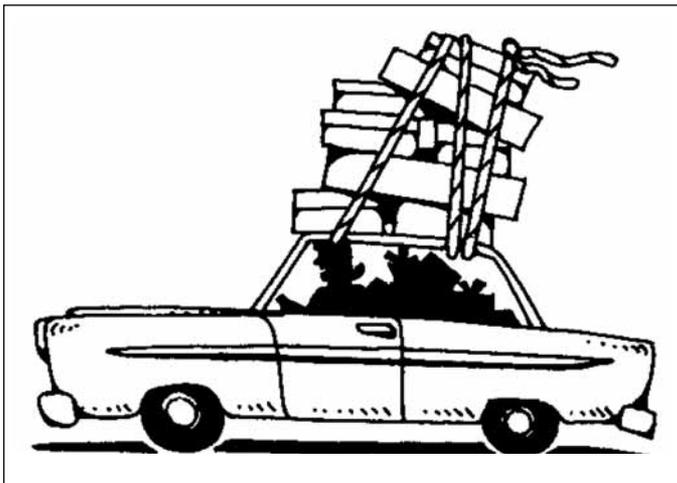
ПОХВАЛНО СЛОВО ЗА НАШЕГО БРАТА

Тъжно самоизобличение от Петър Краевски

Постоянно се сблъсквам с нашего брата. Добродушен балканец, ухилен до уши, черпи наред, ръси пари с широки пръсти, пуска майтапи, смее се на висок глас... Абе, нашего брата е голяма душа! Стига да не му бръкнат в нея, разбирай - в джобовете. Защото бръкнеш ли в джобната душица на нашего брата, той се превръща в мрачна анонимна маса, която помита всичко по пътя си.

Нашего брата е непредсказуем типаж. Почти две петиленки той ля крокодилски сълзи за медицинските сестри в Либия, размахваше юмруци срещу Кадафито, дереше се, че на „ония мангали“ трябва да им пратим командосите... Но ето, нашите сънародници се прибраха у дома и нашего брата се снижи за миг, преосмисли обстановка и ги оплю. Защото им дали десет хиляди лева. Защото не били с достатъчно измъчен вид. Защото си били направили прически. Защото си сложили червило. Защото, в крайна сметка, не са дали десет хиляди лева и на него.

Възрожденско е сърцето на нашего брата. Той се просълзява на 24-ти май. Целува ръцете на учителите. Рецитира „Аз съм българче“, макар и до втория куплет. За нашего брата „науката е слънце, което във душите грей“. За него образованието е най-ценното завещание от Паисий, Софроний, Петър Берон... Но когато учители поискаха да не живеят в мизерия, той, нашего брата, веднага ги пустоса, накълца ги на филийки, опържи ги в собствен сос. Защото учителите били некадърни. Защото 90% от даскалите не ставали за нищо. Защото къде дават така! Защото от какъв зор! Защото, в крайна сметка, не са

му вдигнали заплатата и на него.

Нашего брата дава мило и драго за майка си и баща си. Посвещава им стихове. Рисува ги на картини. Възпява ги в песни, от които сърце да ти се проскубе... Но когато пенсионерите поискаха повишаване на пенсията, нашего брата отсече: „Аман от тия лакоми старчета!“. И ги взневидя. Защото не може на някой да му вдигат пенсията за сметка на нашего брата! Защото за една пенсия над заплатата нашего брата продава майка си и баща си.

Пиша тези редове за нашего брата и всяка дума ми тежи на душата като камък от калдъръма на Стария град. Братко мой, сънароднико, помисли! Ако утре и ти бъдеш унижен и надигнеш глас на протест, ние, твоите себеподобни, няма ли да се отречем от тебе, нашего брата? Няма ли да те отритнем? Да те заклеймим? Да те презрем? Защото си алчен, защото не си страдал достатъчно, защото заплатата ти ще стане по-голяма от нашата, защото къде дават така и от какъв зор, защото, защото, защото... Братко мой, не ставаш ли жертва на самия себе си?

Помня една случка, която

ми разказа преди повече от петнайсет години сатирикът Валентин Робов. Тогавашият ни посланик в САЩ Огнян Пишев му обяснил каква е разликата между българите и американците? Когато Джон реши да прави бизнес в Америка, всички го насърчават: „Браво, Джон! Ти ще успееш! Ние сме с теб! Стискаме ти

палци!“. А когато Иван реши да направи нещо в България, всички му викат: „Абе, Иване, що се излагаш! Зарежи я тая работа, не е за тебе! Ще се прецакаш! И ти барабар Петко с мъжете!“ Ето такива инерции движат нашего брата. Бутат го надолу по баира като самотен локомотив. Затова той или дерайлира, или попада в глуха линия.

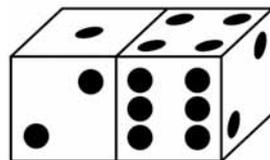
Постоянно се сблъсквам с нашего брата. Постоянно се сблъсквам със себе си. Малки катастрофи на духа. Все почести крушения на душата. То и душа не ни остана вече - нали постоянно ни я вадят?! Негативизмът е житейският ни кръст. Отрицанието е нашето себеутвърждаване. Сто на сто и авторът на тази статия ще бъде анатемосан, отречен и презрян.

Нине и присно и во веки веков.

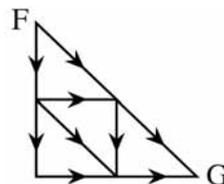
Амин.

ЗАДАЧИ. ГЛАВОБЪЛСКАНИЦИ

1. На всеки зар са отбелязани числата от 1 до 6 по такъв начин, че всяка срещуположна двойка числа дава 7. Колко е сумата на невидимите седем стени на двата показани зара?

2. На показаната фигура по колко различни начина можем да стигнем от точка F до точка G?

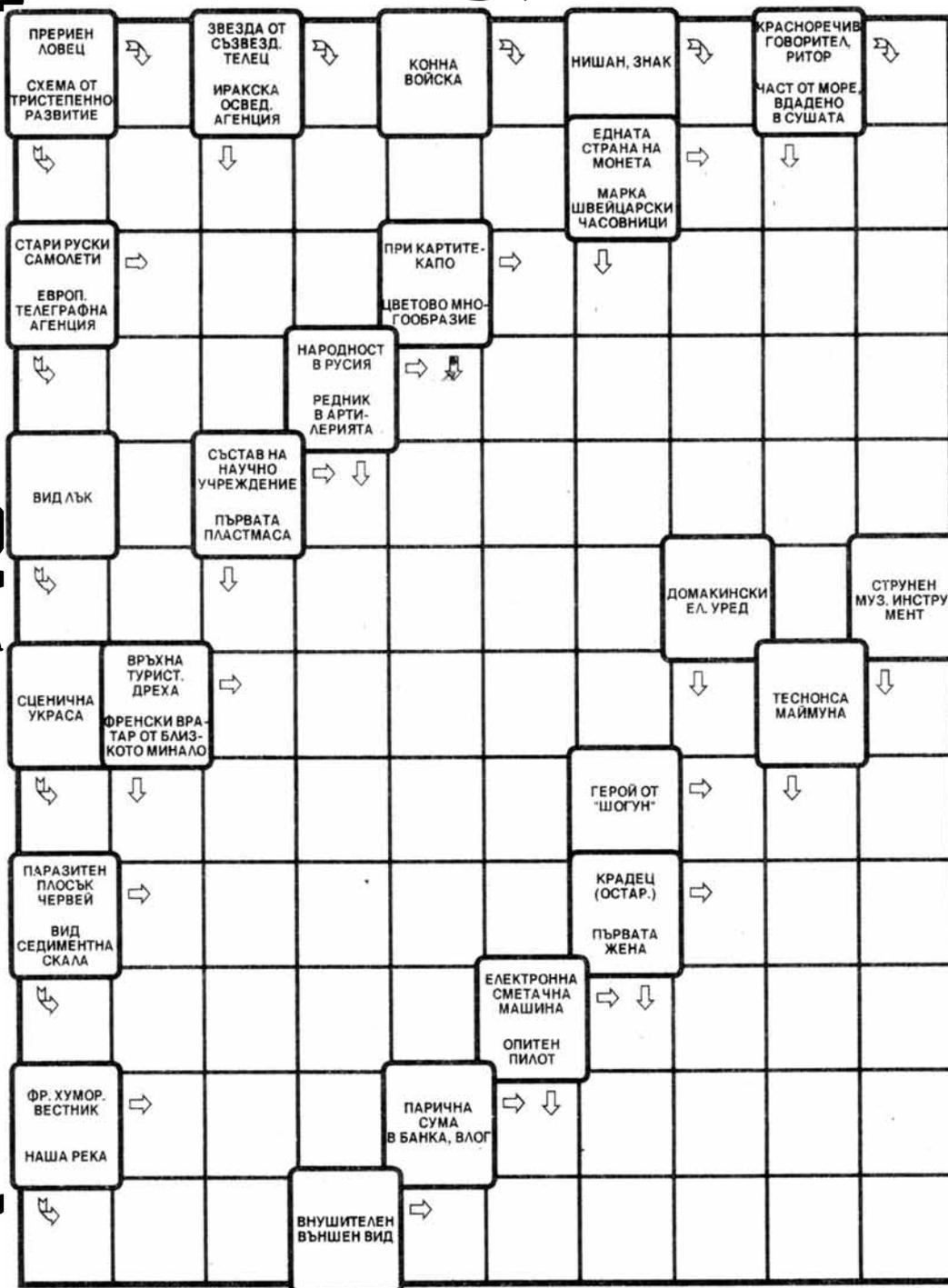

ОТГОВОРИ НА ЗАДАЧИТЕ ОТ МИНАЛИЯ БРОЙ

1. В горния ляв стои числото 5.
2. Коварни въпроси
 - a) разходът на гориво намалява със 71%.
 - b) заплатата в края на третото увеличение е 135%.

Подготвил:
доц. д-р Георги КОСТАДИНОВ

КРЪСТОСЛОВИЦА

КРЪСТОСЛОВИЦА

КРЪСТОСЛОВИЦА

РЕДАКЦИОННА КОЛЕГИЯ

ТИЛЪО ТИЛЕВ – ГЛАВЕН РЕДАКТОР, ДОЦ. Д-Р ВЛАДИМИР ЯНЕВ, ДОЦ. Д-Р ЖОРЖЕТА ЧОЛАКОВА,
СТЕФАН СТОЯНОВ – ФОТОГРАФ, ГЛ. АС. ЕВЕЛИНА ДАСКАЛОВА, ГЛ. АС. Д-Р ИВАН ПОПОВ, ДОЦ. Д-Р ЛЮБА ПОПОВА,
ГЛ. АС. ОГНЯН КОЙЧЕВ, ДОЦ. Д-Р СНЕЖАНА МАГАЕВА

АДРЕС НА РЕДАКЦИЯТА: Пловдив, 4000, ул. „Цар Асен“ №24, тел.: 261 477

ПРИЕМНО ВРЕМЕ: всеки ден от 10.00 до 14.00 часа

ВЕСТНИКА МОЖЕ ДА НАМЕРИТЕ В ИНТЕРНЕТ НА АДРЕС: www.pu.uni-plovdiv.bg:8080/, www.fmi-plovdiv.org

Електронният вариант се прави от СТЕФАН ДЖУКЕЛОВ

Текстове и мнения изпращайте на e-mail: vestnik@pu.acad.bg; vestnik_pu@abv.bg